

MASTERTHESIS

Het vergroten van ouderbetrokkenheid bij de game Taaltreffers

En de rol van BVO FC Twente

Onderzoeker: Gijs Eidhof

Begeleiders: Prof. Dr. J.M. Pieters (eerste begeleider)

Dr. P. Fisser (tweede begeleider/opdrachtgever)

Organisaties: Universiteit Twente / FC Twente

VOORWOORD

Voor u ligt het eindverslag van een onderzoek naar Ouderbetrokkenheid bij de game *Taaltreffers* bij basisschoolleerlingen van groep 6 tot en met 8. *Taaltreffers* is een computerspel waarbij je woorden leert aan de hand van spelletjes met virtuele FC Twentespelers. Interessant was om te onderzoeken op welke manier de ouderbetrokkenheid bij deze game kan worden bevorderd.

Als voetballiefhebber natuurlijk een boeiend onderwerp. Vooral ook door te onderzoeken in hoeverre een voetbalclub kan worden ingezet om onderwijs effectiever te maken. Voetballers beseffen het vaak niet, maar ze zijn voor veel mensen –jong en oud- een rolmodel. Zelfs als ze met gestrekt been inkomen bij een tegenstander en vervolgens op de scheidsrechter schelden omdat ze een gele kaart krijgen. Gelukkig heeft de club FC Twente deze voorbeeldfunctie beter in de gaten en toont het zich erg betrokken bij allerlei maatschappelijke en educatieve initiatieven.

Ouderbetrokkenheid bleek een lastig onderwerp. Het is moeilijk om vaste patronen te doorbreken in gezinssituaties. Patronen die wellicht het thuis werken aan schoolzaken niet begunstigen. Daarnaast is het lastig te controleren op welke manier thuis wordt gewerkt aan schoolzaken en in hoeverre ouders hierin betrokken zijn. Bovendien moet worden gezocht naar een benadering van ouders die respectvol is en evenzeer stimulerend.

Al met al dus een uitdaging om op een wetenschappelijke doch sociale wijze de ouderbetrokkenheid proberen te bevorderen. Hoewel niet altijd op rolletjes is het gelukt om een aantal interventies en aanbevelingen te ontwerpen die hieraan bij moeten dragen.

Voor het schrijven van dit verslag heb ik dankbaar de hulp ingeschakeld van een aantal personen. Een dankwoord gaat uit naar deze mensen. Prof. Dr. Jules Pieters als mijn eerste beoordelaar, bedankt voor de nuttige feedback en gesprekken, evenals mijn tweede beoordelaar Dr. Petra Fisser. De heren van Qlict bedankt voor het helpen ontwerpen en mede mogelijk maken van de interventies. Jan Koolschijn als projectleider, Martijn de Winter die mij erg heeft geholpen met allerlei ICT zaken en Mart van den Berg waar ik op de open dag van FC Twente genoeglijk mee heb samen mogen werken. Medewerkers van FC Twente, Drees Kroes en Mark Timmers, bedankt voor alle zaken die ik bij of via FC Twente moest regelen. Natuurlijk een speciaal dankwoord voor de leerkrachten van de deelnemende scholen. Alle leerkrachten waren zeer enthousiast over mijn onderzoek en ik had de volledige medewerking van de leerkrachten die zelf ook meedachten. In verband met hun privacy zal ik hen ook in het voorwoord anoniem laten. Als laatste ook alle ouders bedankt die mee wilden werken in dit onderzoek, door een vragenlijst of evaluatieformulier in te vullen en door deel te nemen aan de verschillende interventies.

INHOUD

SAMENVATTING.....	5
1. INLEIDING.....	6
1.1 inleiding.....	6
1.2 doel onderzoek.....	6
1.3 hoofdvraag.....	6
2. THEORETISCH KADER.....	7
2.1 ouderbetrokkenheid.....	7
2.2 effectieve ouderbetrokkenheid.....	8
2.3 effecten van ouderbetrokkenheid.....	10
2.4 ouderbetrokkenheid bevorderen.....	11
2.5 FC Twente en ouderbetrokkenheid.....	13
2.6 conclusie.....	13
3. METHODE.....	14
3.1 opzet.....	14
3.2 respondenten.....	15
3.3 instrumenten.....	15
3.4 gegevens analyse.....	16
3.4.1 context- en behoefte analyse.....	16
3.4.2 ouderbetrokkenheid analyse.....	17
3.5 procedure.....	18
4. RESULTATEN.....	19
4.1voormeting.....	19
4.1.1 context- en behoefte analyse.....	19
4.1.2 ouderbetrokkenheid analyse.....	21
4.2 huidige en gewenste situatie.....	24
4.3 interventie.....	24
4.3.1 wedstrijd bezoeken.....	24
4.3.2 presentatie open dag FC Twente.....	25
4.3.3 taaltreffers competitie.....	27
4.4 nameting.....	28
4.4.1 evaluatie presentatie open dag FC Twente.....	28
4.4.2 taaltreffers competitie.....	28
5. CONCLUSIES.....	29
6. AANBEVELINGEN.....	31
6.1aanbevelingen aan scholen.....	31
6.2aanbevelingen aan ouders.....	33
6.3aanbevelingen aan Taaltreffers.....	34
7. REFERENTIES.....	35

BIJLAGEN

1. Vragenlijst ouders
2. Interviews
3. Uitnodiging interventie
4. Draaiboek interventie
5. Workshop Taaltreffers

6. Ouderhandleiding bij Taaltreffers
7. Brief Taaltrefferscompetitie

SAMENVATTING

Het doel van het onderzoek was om de ouderbetrokkenheid bij de game *Taaltreffers* te bevorderen. Ouderbetrokkenheid is belangrijk, omdat blijkt dat het een positieve invloed heeft op de schoolprestaties van leerlingen. De game *Taaltreffers* lijkt een geschikt middel om deze ouderbetrokkenheid te bevorderen. *Taaltreffers* (een online educatief spel) wordt ingezet in het taalonderwijs, met als doel de woordenschat te verbeteren. Het idee is dat kinderen woorden leren op school en vervolgens thuis (met behulp van de game) met hun ouders verder leren. Deze vorm van ouderbetrokkenheid is getracht te verhogen door het organiseren van een aantal interventies. In deze interventies is een belangrijke rol voor FC Twente weggelegd, waarbij gebruik wordt gemaakt van de positieve aantrekkingskracht van de club en spelers. De interventies bestonden uit het bezoeken van een wedstrijd van FC Twente, het bijwonen van een ‘workshop thuisleren’ door ouders op de open dag van FC Twente en het meedoen aan een *Taaltreffers* competitie waarbij kaartjes voor een wedstrijd van FC Twente te winnen waren. Voor de interventie zijn vragenlijst en interviews afgenomen, waarvan de resultaten als input voor de interventies is gebruikt. Hieruit bleek dat ouders wel graag willen helpen bij het schoolwerk van hun kinderen, maar vaak niet goed weten op welke manier dat moet. Bovendien bleek dat de communicatie tussen leerkracht en ouder kan worden verbeterd. Om te bepalen of de interventies hebben geholpen om de ouderbetrokkenheid (bij de game *Taaltreffers*) te vergroten zijn wederom interviews afgenomen, is een evaluatie gehouden van de tweede interventie en is data verzameld over het aantal inlogmomenten op de game thuis. Concluderend kan worden gesteld dat de interventies op korte termijn hebben gezorgd voor een vergrote ouderbetrokkenheid bij de game. De kennis van thuisleren in het algemeen lijkt bovendien, kijkende naar de evaluatie van de interventie, toegenomen. Om ook op de lange termijn de ouderbetrokkenheid te stimuleren en te vergroten zijn aanbevelingen geschreven voor scholen, ouders en het *Taaltreffers* team.

1. INLEIDING

1.1 Inleiding

Ouderbetrokkenheid staat volop in de belangstelling. Uit resultaten van de Monitor Ouderbetrokkenheid (Ecorys/Oberon, 2012) blijkt dat scholen ouders¹ vooral zien als didactische partner, als ondersteuner van hun eigen kind. Maar ook de rol van pedagogische partner, als lid van de school als gemeenschap, vinden scholen belangrijk. Ook het merendeel van de ouders ziet zichzelf in de eerste plaats als partner van de school, niet als onderwijsconsument. Dit educatief partnerschap tussen scholen en ouders heeft als doel de ontwikkeling van het kind te bevorderen en de leerprestaties te verhogen.

Het educatief partnerschap bestaat uit ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid. Ouderparticipatie houdt in dat ouders met enige regelmaat helpen met activiteiten op school (Smit, Driessen, Sluiter & Brus, 2007). Hoewel dit gunstig is voor het contact tussen school en ouders, levert het nauwelijks een bijdrage aan de verhoging van de leerprestaties van kinderen. Onderzoek toont aan dat ouderbetrokkenheid dat wel doet (Desforjes, & Abouchaar, 2003; Hoover-Dempsey, Battiato, Walker, Reed, De Jong & Jones, 2001). Smit et al. (2007) verstaan onder ouderbetrokkenheid: *‘de betrokkenheid van ouders bij de opvoeding en het onderwijs van hun eigen kind, thuis en op school’*. Het gaat hier over het gedrag van ouders thuis dat bijdraagt aan gunstige leeromstandigheden in huis en een positieve houding tegenover school (Veen & Van Erp, 1995). Het is van belang dat scholen nadenken hoe ze deze ouderbetrokkenheid samen met ouders willen en kunnen bevorderen.

Een didactisch middel om de ouderbetrokkenheid thuis te vergroten is de educatieve game *Taaltreffers*. De Universiteit Twente heeft in samenwerking met voetbalclub FC Twente dit educatieve spel geïmplementeerd op een aantal scholen in de omgeving van Enschede. *Taaltreffers* is een game waarin een verbinding wordt gemaakt met de voetbalwereld en het leren van woorden. Het streven is om deze game in te zetten bij de versterking van het taalonderwijs van kinderen (en hun ouders). Kinderen leren woorden op school en werken thuis met hun ouders verder met de game. Voor het bevorderen van de ouderbetrokkenheid wordt in dit onderzoek gebruik gemaakt van de game *Taaltreffers* en van de binding die ouders hebben met FC Twente.

1.2 Doel onderzoek

Vanuit de werkgroep *Taaltreffers* komt de vraag op welke manier de ouderbetrokkenheid bij de game *Taaltreffers* kan worden bevorderd. Op veel scholen waar *Taaltreffers* is geïmplementeerd wordt aangegeven dat deze voor verbetering vatbaar is. Aangezien ouderbetrokkenheid een belangrijke voorspeller is van schoolprestaties wordt de noodzaak hiervan ingezien.

Het doel van het onderzoek is het vergroten van ouderbetrokkenheid in het algemeen en bij de game *Taaltreffers* in het bijzonder. Het onderzoek richt zich op de bovenbouw van het basisonderwijs. Dat wil zeggen groep 6 tot en met groep 8.

1.3 Hoofdvraag

Het onderzoek is er in eerste instantie op gericht om de ouderbetrokkenheid specifiek bij het project *Taaltreffers* te vergroten. Aan dit project doen in de betrokken scholen de klassen 6 tot en met 8 mee.

1 Waar in deze publicatie wordt gesproken over ‘ouders’ wordt bedoeld: een ieder die verantwoordelijk is voor de opvoeding van het kind in de thuissituatie.

De hoofdvraag is:

Op welke manieren kan een betaald voetbalorganisatie (BVO) ingezet worden om de ouderbetrokkenheid bij de game Taaltreffers van ouders van kinderen uit groep 6 tot en met 8 te vergroten?

Ouderbetrokkenheid wordt in dit onderzoek gedefinieerd als ‘de betrokkenheid van ouders bij de opvoeding en het onderwijs van hun eigen kind, thuis en op school’ (Smit et al., 2007).

Om deze vraag te beantwoorden wordt aan de hand van literatuur op het gebied van ouderbetrokkenheid en op basis van informatie uit een voormeting een aantal interventies ontworpen die gericht zijn op het bevorderen van ouderbetrokkenheid bij de game *Taaltreffers*. Om de effecten op lange termijn te waarborgen en om ouderbetrokkenheid in het algemeen te bevorderen worden aanbevelingen geschreven voor ouders, de school en de werkgroep van *Taaltreffers*. Beschreven wordt wat wordt aangeraden om te doen om de ouderbetrokkenheid op een gewenst niveau te krijgen/houden en waarom.

Om de interventies en aanbevelingen te kunnen schrijven zijn een aantal deelvragen opgesteld:

1. *Op welke manier dient ouderbetrokkenheid te worden vormgegeven om effect te hebben op het leren van kinderen uit groep 6 tot en met 8?*
2. *Op welke manieren kan ouderbetrokkenheid worden bevorderd?*
3. *Welke invloed heeft een betaald voetbalorganisatie (BVO) op de ouderbetrokkenheid bij het leren van kinderen uit groep 6 tot en met 8?*
4. *Wat is de huidige en gewenste situatie op het gebied van ouderbetrokkenheid bij de betrokken scholen?*
5. *Wat is de mate van ouderbetrokkenheid bij de game Taaltreffers?*

Wanneer de deelvragen kunnen worden beantwoord, kan worden vastgesteld hoe de ouderbetrokkenheid op de deelnemende scholen er op dit moment uitziet en op welke manier deze met behulp van FC Twente bevorderd kan worden. In eerste instantie gericht op de game *Taaltreffers* (aan de hand van interventies) en daaruit voortvloeiend ouderbetrokkenheid in het algemeen (aan de hand van aanbevelingen).

In wat volgt wordt eerst een theoretisch kader gegeven, waarin de eerste drie deelvragen aan de orde komen. Er wordt een wetenschappelijk kader verschaft waar de interventies en aanbevelingen op gebaseerd worden. Vervolgens worden de vierde en vijfde deelvraag beantwoord aan de hand van een onderzoek op een aantal scholen waar *Taaltreffers* wordt gebruikt. Achtereenvolgens worden de methode en de resultaten van het onderzoek gepresenteerd. Om de hoofdvraag te beantwoorden worden de interventies beoordeeld op effectiviteit. Uiteindelijk resulteert dit in een aantal aanbevelingen voor ouders, leerkrachten en het *Taaltreffers* team.

2. THEORETISCH KADER

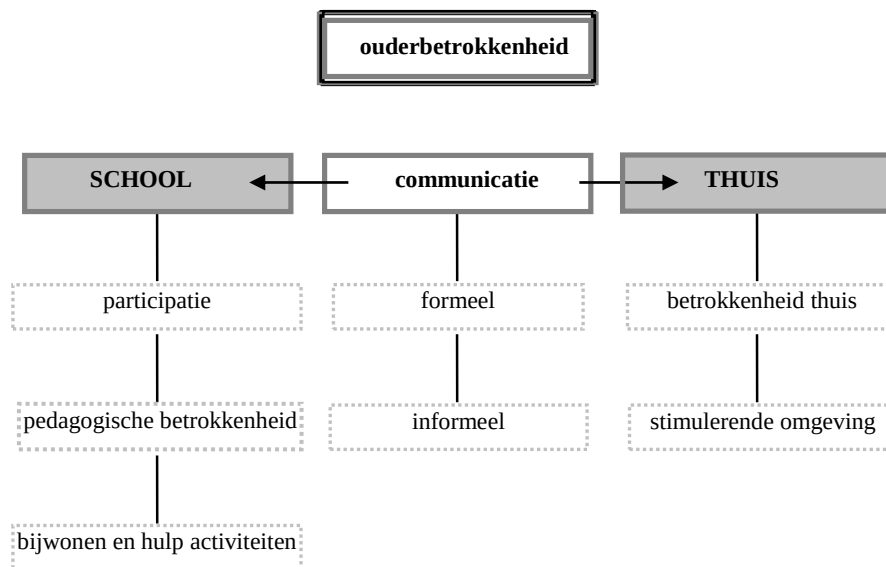
In het theoretisch kader wordt in kaart gebracht wat ouderbetrokkenheid precies inhoudt, wat de effecten zijn en op welke manieren het bevorderd kan worden. Hierbij ligt de focus op de te ontwerpen interventies en aanbevelingen voor het vergroten van ouderbetrokkenheid bij de game *Taaltreffers*.

2.1 Ouderbetrokkenheid

De term ouderbetrokkenheid is een complex begrip wat bestaat uit een aantal onderdelen. Verhoeven, Devos, Stassen en Warmoes (2003) splitsen ouderbetrokkenheid op in drie onderdelen (zie figuur 1): de betrokkenheid van ouders op school (ouderparticipatie), de betrokkenheid van ouders thuis en de

communicatie tussen school en de ouders.

Figuur 1: Theoretisch model van ouderbetrokkenheid (Verhoeven et al., 2003)

Ouderbetrokkenheid thuis blijkt uit onderzoek meer positieve invloed te hebben op de leeruitkomsten van kinderen dan ouderparticipatie (Desforges & Abouchar, 2003; Yap & Enoki, 1995; Henderson & Mapp, 2002). Communicatie is daarbij belangrijk voor het wederzijdse contact tussen de school en de ouders en de betrokkenheid van ouders binnen de thuissituatie (Walker et al, 2005). De te ontwerpen interventies en aanbevelingen zullen zich daarom richten op de betrokkenheid van ouders thuis en de communicatie tussen school en ouders.

2.2 Effectieve ouderbetrokkenheid

Om de interventies en aanbevelingen op een effectieve manier te organiseren wordt uiteengezet op welke manier ouderbetrokkenheid thuis en communicatie tussen school en ouders dienen te worden vormgegeven.

Voor een effectieve ouderbetrokkenheid is het van belang dat er een ondersteunende thuissituatie wordt verwezenlijkt door een veilige en stabiele omgeving. Een van de belangrijkste dingen die ouders kunnen doe om hun kinderen te helpen is een leeromgeving te creëren waar het kind rustig kan werken (Muijs & Reynolds, 2011; Kellaghan, Sloane, Alvarez, & Bloom, 1993; Redding, 2000; Desforges & Abouchar, 2003). Volgens Desforges en Abouchar (2003) is dit cruciaal voor de cognitieve schoolprestaties van kinderen.

Ouders kunnen kinderen helpen door het kind structuur te geven (Muijs & Reynolds, 2011; Henderson & Berla, 1994). Henderson en Berla (1994) pleiten voor een dagelijkse familieroutine met een vaste bedtijd, gezamenlijk eten en vaste taken in het huishouden. Het is belangrijk dat kinderen een vaste tijd hebben om te eten, te slapen, te spelen, te studeren en te lezen (Redding, 2000; Muijs & Reynolds, 2011). Door een dagelijkse tijd in te stellen om te studeren, wordt dit een natuurlijke bezigheid (Redding, 2000).

Door een vaste tijd in te stellen om te studeren laten ouders tevens zien dat zij school belangrijk vinden. Zij staan daardoor model voor de waarde van leren, zelfdiscipline en hard werken (Henderson & Berla, 1994). Hierdoor dragen ouders bij aan het creëren van een positief zelfbeeld van de leerling (Desforges, 2003, Henderson & Mapp, 2002, Fan & Chen, 2001). Ouders steunen hun

kinderen door bemoediging, bekrachtiging en voorbeeldgedrag (Hoover-Dempsey & Sandler, 2005).

Niet alleen het voorbeeldgedrag, maar dus ook bemoediging en bekrachtiging zorgen voor steun. Deze vorm van steun is belangrijk voor de ontwikkeling van het kind. De ouder kan zorgen voor betrokkenheid door interesse te tonen voor wat het kind die dag heeft meegemaakt op school (Dom, 2004; Henderson & Berla, 1994; Pena, 2000). Een dagelijkse conversatie over alledaagse gebeurtenissen, waarbij er een positieve ondertoon is en zowel de ouder als het kind aan het woord komt draagt bij aan de ontwikkeling van het kind (Redding, 2000). Ook familiediscussies over bijvoorbeeld boeken, nieuwsberichten en televisieprogramma's zijn effectief voor de ontplooiing van het kind (Henderson & Berla, 1994). Naast conversaties thuis blijkt dat het positief is om buitenschoolse activiteiten te monitoren (Henderson & Berla, 1994). Dit kan inhouden dat ouders met het kind een bezoek brengen aan de bibliotheek, een museum, toneel of film, maar ook het lezen van boeken, kranten of het voorlezen van een kind (Dom, 2004).

Bemoediging houdt ook in dat ouders hun kinderen aanmoedigen om thuis bezig te gaan en hun kinderen ondersteunen wanneer zij om hulp vragen (Hallam, 2004). Interesse tonen in het huiswerk zal kinderen het gevoel geven dat huiswerk belangrijk is. Huiswerk is een belangrijke factor in de leerprestaties van kinderen. Volgens Redding (2000) helpt huiswerk om de gewoonte om thuis te studeren te versterken, bereidt het voor op onafhankelijk leren, kan het dienen als constructieve familie interactie, laat het ouders zien wat het kind leert op school en verlengt het het leren van een schooldag. Het is belangrijk dat ouders hun kinderen helpen bij huiswerk (Dom, 2004; Muijs & Reynolds, 2011). Uit onderzoek blijkt dat dit een positieve uitwerking heeft op prestaties en sociale vaardigheden (Murray, Woolgar, Martins, Christaki, Hipwell & Copper, 2006). Huiswerk is volgens Muijs en Reynolds (2011) het meest effectief als het frequent gebeurt, het gerelateerd is aan klaswerk, het gebruikt wordt om de stof eigen te maken (dus geen nieuwe stof) en als het wordt nagekeken door de docent.

Clark (1990) geeft aan dat het bij het maken van huiswerk en bij het converseren met kinderen belangrijk is dat ouders hoge verwachtingen hebben. Die hoge verwachtingen houden volgens Redding (2000) in dat kinderen hun afspraken nakomen, dat ze hun best doen en dat ze correct taalgebruik hanteren. Ouders moeten hoge verwachtingen hebben van hun kinderen, omdat deze vaak bevestigd worden in houding en gedrag van het kind, waardoor er een 'selffulfilling prophecy' kan ontstaan (Weinstein, 2002).

Een goede communicatie tussen ouders en docenten kan de ouderbetrokkenheid versterken (Adams & Christenson, 2000). Redding (2000) onderschrijft dat kinderen profiteren van een goede communicatie tussen ouders en hun leerkrachten. Er kunnen verschillende redenen zijn waarom ouders en leerkrachten contact hebben met elkaar (Verhoeven et al., 2003), zoals het gedrag van de leerling, de prestaties van de leerling, informatie over de school en informatie over het kind. Er kan daarbij sprake zijn van formele communicatie (via brieven, agenda, mails, nieuwsbrieven) en informele communicatie (gesprek op de speelplaats, oudercontact). Dit kan face-to-face, schriftelijk, digitaal of telefonisch (Verhoeven et al., 2003). Een groot deel van de contacten tussen school en ouders verloopt schriftelijk (Bronneman-Helmers & Taes, 1999). Deze vorm van communicatie nodigt niet expliciet uit tot respons van de ouders. Er wordt volgens Bronneman-Helmers en Taes (1999) weinig persoonlijk contact opgenomen met ouders. Wanneer dit toch gebeurt, blijkt dit voornamelijk ingegeven door problemen met het kind.

Bovenstaande effectieve kenmerken kunnen grofweg worden onderverdeeld in opvoeding, thuisleren en communicatie tussen school en ouder. Epstein (1995) noemt deze drie begrippen *parenting*, *learning at home* en *communicating*.

In de interventies en aanbevelingen zal worden getracht om de effectieve kenmerken van ouderbetrokkenheid te bevorderen. Vooral ouders en leerkrachten zullen worden gestimuleerd om deze zaken in de praktijk te brengen. *Taaltreffers* en FC Twente worden hierbij als middel ingezet.

2.3 Effecten ouderbetrokkenheid

Wanneer ouderbetrokkenheid op een effectieve manier wordt vormgegeven blijkt het een invloedrijke factor te zijn van leerresultaten van kinderen (Desforjes, 2003, in Smit et al., 2007; Davis, 2000). Naast deze leerresultaten treden andere effecten op. Niet alleen voor leerlingen, maar ook voor de school en de ouders. Achtereenvolgens worden de effecten voor het kind, de ouder en de leerkracht en de school besproken.

Naast verbeterde leerprestaties heeft ouderbetrokkenheid een positieve invloed op gedrag en emotionele ontwikkeling. Het kan de houding, waarden en ambities van de kinderen in positieve zin stimuleren, welke een positief effect kunnen hebben op zowel de cognitieve als de sociale ontwikkeling van kinderen (Smit et al., 2007). De Michigan Department of Education (1997) beschrijft naast betere leerprestaties en emotionele ontwikkeling een aantal additionele effecten van ouderbetrokkenheid. Hogere ouderbetrokkenheid zorgt ervoor dat kinderen gemotiveerder zijn, een beter zelfbeeld hebben, minder gewelddadig gedrag vertonen, minder spijbelen en minder gebruik maken van drugs en alcohol. Uit onderzoek van Fantuzzo, MacWayne en Perry (2004) blijkt dat betrokkenheid van ouders een positieve invloed heeft op doorzettingsvermogen, receptieve woordenschat en probleemgedrag in de groep. Met name de invloed op de woordenschat is in het kader van dit onderzoek interessant. Patall, Cooper en Robinson (2008) bevestigen deze invloed. In hun onderzoek komt een duidelijk positief verband naar voren tussen ouderbetrokkenheid en taalprestaties van kinderen, vooral door verbale vaardigheden en lezen. In de basisschoolleeftijd, dus ook in de groepen 6,7, en 8, is het effect van ouderbetrokkenheid aantoonbaar groter dan op het voortgezet onderwijs (Desforjes & Abouchaar, 2003).

Een hoge mate van ouderbetrokkenheid heeft niet per definitie positieve effecten. Wanneer ouders zich overdreven veel bezighouden met schoolactiviteiten kan dat de ontwikkeling juist belemmeren (Epstein, 1995). Het is belangrijk dat kinderen voldoende tijd overhouden voor ontspanning.

Henderson en Mapp (2002) beschrijven een aantal positieve effecten van ouderbetrokkenheid voor ouders. Wanneer ouders getraind worden om te werken met kinderen, ontwikkelen ze een betere houding en worden ze actiever. Het leerproces dat een ouder doormaakt en de invloed die ouders kunnen hebben binnen de school, kan volgens Epstein (1995) leiden tot een beter zelfbeeld van de ouders en dit kan uiteindelijk weer positief effect hebben op het leer- en ontwikkelingsproces van het kind. Ouderbetrokkenheid verhoogt tevens de interesse in en ondersteuning van het schoolprogramma en de ontwikkeling van het kind (Epstein, 1995). Hierdoor ontwikkelen ouders die betrokken zijn hogere educatieve aspiraties voor hun kinderen (Greenwood & Hickman, 1991).

Ouderbetrokkenheid resulteert vaak in meer steun van ouders aan school, omdat het een gevoel geeft van *ownership* (Davies, 1988). Deze steun van de ouder aan de school is positief voor de communicatie tussen de ouder en de leerkracht (Greenwood & Hickman, 1991).

Dit onderzoek richt zich specifiek op ouderbetrokkenheid bij de game *Taaltreffers*. Wanneer ouders thuis met deze game werken samen met hun kinderen kan de game ook invloed hebben op de ontwikkeling van de woordenschat van de ouders. Een neveneffect zou dus kunnen zijn dat ook de cognitieve ontwikkeling van ouders positief wordt beïnvloed door een hoge mate van ouderbetrokkenheid.

Ouderbetrokkenheid heeft ook effecten voor de leerkracht en de school. Scholen die de ouderbetrokkenheid stimuleren presteren beter dan scholen die dat niet doen (Henderson & Mapp, 2002). Wanneer wordt gekeken naar de leerprestaties van kinderen en de kwaliteit van de school, dan zijn scholen die een langdurig en uitgebreid ouderprogramma hebben effectiever dan scholen die dat niet hebben (Rioux & Berla, 1993).

Ouderbetrokkenheid heeft een positief effect op de *self-efficacy* van de leerkracht (Dauber &

Epstein, 1993; Henderson & Berla, 1994). Epstein (1995) geeft aan dat leerkrachten positievere gevoelens hebben over hun eigen beroep en over de uitoefening ervan, wanneer de ouderbetrokkenheid hoog is. Een goede communicatie tussen ouder en leerkracht is hierbij van belang.

In het licht van de te ontwerpen interventies lijkt het dus effectief om ouders te leren hoe zij ouderbetrokkenheid vorm moeten geven, omdat dan positieve effecten optreden.

2.4 Ouderbetrokkenheid bevorderen

Een hoge mate van ouderbetrokkenheid lijkt dus positief te zijn voor het kind, de ouder, de leerkracht en de school als geheel. Niet elke ouder is echter even betrokken. Hoover-Dempsey en Sandler (1995) onderscheiden drie factoren die dit kunnen verklaren: persoonlijke en psychologische factoren, contextuele factoren en socioculturele factoren.

Persoonlijke en psychologische factoren spelen een rol in de ouderbetrokkenheid (Hoover-Dempsey & Sandler, 1995). Ambitie is bijvoorbeeld een persoonlijke factor die bij elke ouder anders is. Wanneer ouders ambitieus zijn, verwachten ze vaak ook dat hun kinderen dat zijn. Hoge verwachtingen betekenen vaak een sterkere ouderbetrokkenheid (Verhoeven et al., 2003). Ook de overtuigingen van ouders over wat belangrijk, nodig en toegestaan is om met hun kinderen te doen, de mate waarin ouders geloven dat zij een positieve invloed kunnen uitoefenen op de ontwikkeling van kinderen en de perceptie van ouders dat hun kinderen en de school willen dat ze betrokken zijn van invloed op de ouderbetrokkenheid volgens onderzoek van de Michigan Department of Education (1997). Uit hetzelfde onderzoek blijkt dat ouders meer betrokkenheid tonen wanneer zij meer kennis hebben van de schoolsystemen en de procedures en weten op welke manier zij kinderen kunnen helpen met hun huiswerk. Een probleem wat vaak voorkomt is dat ouders niet goed weten hoe ze hun kinderen kunnen helpen in hun ontwikkeling. Met begeleiding en ondersteuning kunnen ze echter meer betrokken raken in ‘home learning activities’ en kunnen ze handreikingen krijgen om hun kinderen thuis iets te leren (Roberts, 1992). De perceptie van eigen kunnen, geloof in een succesvol resultaat en de perceptie van de eigen tijd- en energie-investering blijken hier significante voorspellers van ouderbetrokkenheid (Green, Walker, Hoover-Dempsey & Sandler, 2007). Deze begeleiding en ondersteuning dient in de te ontwerpen interventie te worden aangereikt.

De belangrijkste voorspeller van positieve effecten van ouderbetrokkenheid is dat ouders worden aangemoedigd door schoolprogramma’s en leerkrachten om betrokken te zijn. Hierbij moeten ze begeleid worden in de manier waarop ouders hun kinderen kunnen helpen (Dauber and Epstein, 1993). Een van de problemen die vaak optreden is dat ouders niet goed weten hoe ze dit kunnen doen. Uit onderzoek blijkt dat het geven van training aan ouders hoe ze hun kinderen kunnen helpen en wat de school verwacht, een positief effect heeft op het daadwerkelijk maken van huiswerk en de kwaliteit ervan (Patall et al., 2008). Deze training dient te focussen om het verbeteren van de leeromgeving, het verbeteren van de gewoonte om huiswerk te maken, en het controleren van het huiswerk proces. Wanneer de school actie onderneemt om ouders te helpen thuis een leeromgeving te creëren, kan dit een sterk effect hebben op de schoolprestaties van deze kinderen (Leler, 1983). Bij het huiswerkproces is het belangrijk dat ouders op een positieve manier de autonomie van kinderen stimuleren en directe instructie bieden (Hoover-Dempsey & Sandler, 1995; Walker et al., 2005). In het geval van hulp bij huiswerk gaat het niet alleen maar om ‘meer uren maken’, want meer tijd besteden aan huiswerk leidt niet automatisch tot betere schoolprestaties (Patall et al., 2008). Het trainen van ouders in ondersteuningsactiviteiten rondom het huiswerk is – zo blijkt uit meerdere onderzoeken – succesvol, want het leidt tot hogere scores voor het voltooien van huiswerkopdrachten, minder problemen rondom huiswerk (in het algemeen) en betere schoolprestaties bij kinderen in het primair onderwijs op een aantal leergebieden, waaronder taal (Patall et al., 2008).

Programma's om ouders te leren hoe ze een effectief thuis klimaat kunnen creëren dat bijdraagt aan het leren van hun kinderen kunnen verschillende vormen aannemen (Redding, 2000). Er kunnen oudertrainers worden ingezet voor thuisbezoeken. Deze trainers maken de ouder bewust van de ontwikkelingsfasen van kinderen en plant ouder-kind activiteiten. Nadelen van deze vorm van training is dat het arbeidsintensief en duur is. Een voordeel is dat het plaatsvindt in de natuurlijke setting. Een alternatief is dat getrainde ouders groepsessies geven. Dit heeft voordelen, omdat het meer collegiaal is en minder bedreigend overkomt voor ouders. Daarnaast is het minder duur en versterkt het de band met andere ouders. Een programma is effectiever als het gecombineerd wordt met andere ouders (Dauber and Epstein, 1993). Een derde optie is dat er workshops worden gegeven door experts. Het grootste voordeel hiervan is dat de inhoud gebaseerd is op wat uit onderzoek bekend is. Shepard en Rose (1995) geven ook aan dat scholen workshops of informatieavonden aan kunnen bieden. Deze workshops kunnen zich onder andere richten op het aanleren van opvoedingstechnieken, gezondheid, ondersteunen van kinderen bij het maken van huiswerk en op het thuis (voor)lezen.

Ook contextuele factoren zijn van invloed. De mate en vorm van ouderbetrokkenheid wordt volgens Desforjes en Abouchaar (2003) beïnvloed door de cognitieve prestaties van het kind. Hoe beter het kind presteert, hoe hoger de ouderbetrokkenheid is. Morrison, Gutman en McLoyd (2000) concluderen in hun onderzoek dat ouders van hoogpresterders hun betrokkenheid strategisch hanteren om de cognitieve prestaties van hun kinderen te stimuleren. In hetzelfde onderzoek constateren ze bij ouders van laag presterende kinderen wel veel tijdsinvestering, maar minder strategisch handelen. De school speelt een belangrijke rol in de ouderbetrokkenheid. Sociale aanmoediging die ouders ontvangen kan leiden tot een verhoogde betrokkenheid bij de ouders (Fege, 2000). De school kan de ouders stimuleren door hen het gevoel te geven dat ze welkom zijn.

Socioculturele verschillen spelen ook een rol in de mate en vorm van ouderbetrokkenheid. Ouderbetrokkenheid wordt beïnvloed door de sociale klasse, opleidingsniveau, materieel bezit, psychische gezondheid en –in mindere mate– etniciteit (Desforjes & Abouchaar, 2003). Sociale verschillen kunnen een rol spelen bij de communicatie van de school met de ouders. Kinderen uit de midden- en hogere klasse van de maatschappij kunnen zich makkelijker aanpassen aan de schoolcultuur, omdat die meer overeenstemt met de normen en waarden die ze thuis hebben (Verhoeven et al., 2003). De school kan gemakkelijker contact leggen met ouders die een zelfde referentiekader hebben dan met ouders die een ander of verschillend waardenpatroon nastreven (Verhoeven et al., 2003). Hierdoor kan een kloof ontstaan tussen de school en ouders in lagere sociale klassen. Ouders in lagere sociale klassen zien het schoolleven en het privéleven van hun kind als twee verschillende zaken die niet veel met elkaar te maken hebben (Lareau, 1997). Daarom zijn deze ouders minder geneigd om thuis met hun kind aan schoolwerk te werken. Daarnaast is het sociaal kapitaal van invloed (Bourdieu, 1989). Dit verwijst naar de sociale netwerken die ouders hebben. In de te ontwerpen interventie is het sociaal kapitaal van ouders een factor die moet worden meegenomen.

Het is soms lastig om ouders te onderwijzen (Redding, 2000). Dit probleem kan bij de ouders liggen, wanneer zij niet vatbaar zijn voor de goede bedoelingen van de aanbieders. Het probleem kan ook bij de leerkracht liggen. Leerkrachten zijn vaak druk voor hun leerlingen en zij kunnen werken met ouders zien als een extra last. De twee meest voorkomende problemen voor scholen in het kader van ouderbetrokkenheidprogramma's zijn het zorgen voor personeel om deze programma's te organiseren en zorgen voor ouders die er aan willen deelnemen. Volgens Epstein (1995) ligt het niet aan de kinderen. De meeste leerlingen willen volgens hem graag dat hun ouders betrokken zijn en ze zijn bereid om een actieve rol te spelen in het assisteren van de communicatie tussen ouders en scholen.

Programma's zijn niet alleen gericht op ouderbetrokkenheid thuis, maar kunnen ook gericht zijn het op verbeteren van communicatie (Davis, 2000). Representatie kan worden ingezet. Hierbij worden ouders betrokken bij beslissingen in de school. Ook dienen ouders en leerkrachten samen

onderwijswaarden vast te stellen. Het is bovendien belangrijk dat verschillende manieren worden ingezet voor een goede communicatie en dat ouders samen werken.

2.5 FC Twente en ouderbetrokkenheid

Om de ouderbetrokkenheid te bevorderen wordt FC Twente ingezet. FC Twente kan een maatschappelijke en educatieve rol spelen in de interventies die worden georganiseerd. Deze rol zal voornamelijk liggen in de bindende kracht van de club. Deze bindende kracht ligt volgens Van Eekeren, Dijk en Brinkhof (2012) vooral op het scheppen van voorwaarden van de maatschappelijke activiteiten die nodig zijn om leefbaarheid, gezondheid en educatie te realiseren. De belangrijkste opbrengsten van de activiteiten zijn participatie, ontmoeting en bewustwording. Deze opbrengsten hebben te maken met het sociaal kapitaal van deelnemers. Als ouders zich verenigen, vergroot het sociale kapitaal. Ouders delen gebruiken, normen en waarden en ervaringen uit.

Een voetbalclub kan invloed uitoefenen op de mate van ouderbetrokkenheid. Deze invloed heeft betrekking op participatie van ouders aan een interventie en op de educatie van kinderen. Er zijn een aantal factoren die meespelen om ouders te motiveren aan een interventie mee te doen (Van Eekeren, Dijk & Brinkhof, 2012). Zo sluit een voetbalclub aan bij de beleavingswereld van veel mensen van de doelgroep. Wanneer ouders van voetbal houden, zullen ze eerder geneigd zijn om naar bijvoorbeeld een bijeenkomst te gaan. Daarbij is het belangrijk dat er rolmodellen worden ingezet. Dit hoeft niet per se een voetballer te zijn, maar kan ook een begeleider zijn (Eekeren, Dijk en Brinkhof, 2012). De voetbalclub neemt in de interventie de rol van facilitator of communicator aan. Het is belangrijk dat de voetbalclub wordt gestimuleerd de bindende kracht van voetbal te benutten om problemen in de samenleving aan te pakken (meerdanvoetbal.nl).

2.6 Conclusie

Het theoretisch kader dient als basis voor het ontwerpen van een drietal interventies. Daarnaast zal er in de aanbevelingen aan de scholen, ouders en het Taaltreffersteam naar gerefereerd worden.

Uit de literatuur blijkt dat FC Twente wel degelijk een rol kan spelen in het vergroten van ouderbetrokkenheid. Deze rol is te typeren als een bindende functie waarin de voetbalclub met name ondersteuning biedt. De eerste interventie is erop gericht om deze bindende kracht van de voetbalclub in te zetten. Een maatschappelijke activiteit zoals het bezoeken van een voetbalwedstrijd lijkt hiervoor geschikt. Door het bezoeken van een wedstrijd krijgen kinderen, leerkrachten en ouders een band met FC Twente. Daarnaast ontmoeten ze andere participanten van Taaltreffers. Deze zaken hebben te maken met het **sociaal kapitaal** van deelnemers. Bourdieu (1989) definieert sociaal kapitaal als 'het geheel van bestaande en potentiële hulpbronnen dat voortvloeit uit het bezit van netwerk van relaties van onderlinge bekendheid en erkentelijkheid dat elk van zijn leden de ruggeleuning geeft van het collectieve kapitaalbezit.' Een wedstrijd bezoeken van FC Twente als een groep kan zo'n ruggeleuning zijn. Als ouders zich verenigen in een groep, vergroot het sociale kapitaal. Ouders delen gebruiken, normen en waarden en ervaringen uit. Naast het vergroten van het sociaal kapitaal is uit onderzoek van Henderson en Berla (1994) naar voren gekomen dat het ondernemen van buitenschoolse activiteiten een effectief kenmerk is van ouderbetrokkenheid.

In het theoretisch kader wordt uitgebreid ingegaan op de manier waarop ouderbetrokkenheid kan worden bevorderd. Onder andere Patall et al. (2008) gaven aan dat het geven van training aan ouders hoe ze hun kinderen kunnen helpen een positief effect heeft op de ouderbetrokkenheid. Een workshop door experts kan worden ingezet om ouders te leren op welke manier zij ouderbetrokkenheid kunnen vergroten, in eerste instantie bij de game *Taaltreffers*. Deze workshop met als thema ouderbetrokkenheid zal een sterke binding met FC Twente hebben. FC Twente kan ouders

namelijk stimuleren om aan de workshop mee te doen. Daarnaast kunnen spelers als rolmodel worden ingezet in de workshop. De inhoud van de workshop zal gericht zijn op effectieve kenmerken uit de literatuur. Deze effectieve kenmerken liggen zowel op het gebied van **opvoeden** (parenting), zoals het creëren van een ondersteunende thuissituatie voor kinderen, als op het **thuisleren** (learning at home) zelf. Uit de voormeting van het onderzoek zal blijken op welke onderwerpen de focus komt te liggen. Naast effectieve kenmerken van ouderbetrokkenheid gaat de workshop in op de manier waarop woorden worden geleerd en op de werking van de game *Taaltreffers*.

Een derde interventie wordt opgezet om kinderen en ouders te stimuleren en te motiveren om thuis met *Taaltreffers* te werken. De bindende kracht van FC Twente is hierbij belangrijk. Deze moet duidelijk aanwezig zijn. Deze interventie is er op gericht om de game thuis te laten spelen. Op korte termijn door een competitie op te zetten (**participatie**). Op langere termijn door ouders te wijzen op de voordelen en op het schrijven van een aantal aanbevelingen aan scholen, ouders en het Taaltreffersteam (**bewustwording**).

De aanbevelingen hebben als doel om structureel en op langere termijn de ouderbetrokkenheid te vergroten vanuit een visie die gestoeld is op wetenschappelijk onderzoek, zoals hierboven is aangegeven, alsmede op praktische zaken die in dit onderzoek aan het licht komen.

In dit theoretisch kader is een framework gegeven voor de opzet van de interventies en aanbevelingen. Waar in deze interventies de focus op wordt gelegd en in hoeverre de ouderbetrokkenheid verbeterd kan worden wordt onderzocht in het onderzoek. Vervolgens wordt bepaald in hoeverre de interventies effectief waren.

3. METHODE

3.1 Opzet

Om de hoofdvraag verder te beantwoorden worden een aantal deelvragen beantwoord met een vooronderzoek. In het vooronderzoek komen twee deelvragen aan de orde:

1. *Wat is de huidige en gewenste situatie op het gebied van ouderbetrokkenheid bij de betrokken scholen?*
2. *Wat is de mate van ouderbetrokkenheid bij de game Taaltreffers?*

Om de deelvragen van het vooronderzoek te beantwoorden worden een context –en behoefte analyse uitgevoerd waarin de huidige en de gewenste situatie op het gebied van ouderbetrokkenheid centraal staat en er wordt een voormeting gedaan in de vorm van een vragenlijst over ouderbetrokkenheid (zie tabel 1). Er wordt gekeken naar de mate van ouderbetrokkenheid, het type ouderbetrokkenheid en welke invloed FC Twente kan hebben op de ouderbetrokkenheid. Vanuit de resultaten uit het vooronderzoek wordt bepaald waar in de interventies de focus op wordt gelegd.

De interventie wordt getoetst op effectiviteit met een evaluatie-instrument. Bovendien worden er interviews afgenomen en wordt het aantal inlogmomenten op een ouderaccount van *Taaltreffers* gemeten na de interventie. Door de frequentie van het aantal keer dat ouders inloggen kunnen er veronderstellingen over de ouderbetrokkenheid gedaan worden. De methode die daarvoor gebruikt wordt is een quasi-experiment met een pre-test (voormeting) en een post-test (nameting) zonder controlegroep. Bij een quasi-experimenteel ontwerp worden bij dezelfde onderzoekseenheden op verschillende tijdstippen (voor en na de interventies) een meting verricht op de afhankelijke variabele (ouderbetrokkenheid). Omdat gebruik wordt gemaakt van bestaande groepen, kunnen respondenten niet willekeurig worden toegewezen. Door het gekozen onderzoeksontwerp is een controlegroep niet noodzakelijk. Het doel van het onderzoek is namelijk om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Het past daarbij niet om een aantal respondenten niet aan de interventie (treatment) te laten deelnemen.

Tabel 1. Onderzoeksopzet

Analyse	Vraag	Instrument	Respondenten
Context en behoefte analyse	Wat staat beschreven in beleidsplannen over ouderbetrokkenheid?	Documenten (schoolgids) van deelnemende scholen	De deelnemende scholen (4)
	In welke context (sociaaleconomische status, etniciteit) speelt het probleem zich af?	CBS	De wijken Velve-Lindehof, Roombeek en Wesselerbrink zuid-oost
	Wat is de huidige en gewenste situatie op het gebied van ouderbetrokkenheid?	Persoonlijke communicatie	vier leerkrachten
Ouderbetrokkenheid analyse	Wat is de mate van ouderbetrokkenheid op het gebied van <i>parenting</i> , <i>communicating</i> en <i>learning at home</i> ?	Vragenlijst en interviews	50 ouders en vier leerkrachten
	Wat is de mate van ouderbetrokkenheid bij de game <i>Taaltreffers</i> ?	Ouderaccounts en inlogs Evaluatieformulier	Deelnemende ouders

3.2 Respondenten

De respondenten bestaan uit ouders van leerlingen die werken met Taaltreffers in de klas. Voor de dataverzameling zijn willekeurig vier scholen uit Enschede gekozen uit drie verschillende wijken. Van elke basisschool wordt willekeurig één klas toegewezen (groep 6 tot en met 8) waarin door zoveel mogelijk ouders een vragenlijst wordt ingevuld. Deze vragenlijst wordt in overleg met de betrokken leerkrachten zowel op papier als digitaal verspreid aan de ouders. In totaal worden er 100 vragenlijsten uitgedeeld. Saunders, Lewis en Thornhill (2011) geven een aantal aanwijzingen om de non-respons zoveel mogelijk te beperken: Zorgen voor een duidelijke introductiebrief, vooraf vermelden hoelang het invullen duurt, de enquête niet te lang maken (ongeveer 35 vragen), een aantrekkelijke lay-out, de vragenlijst anoniem afnemen. Door deze aanwijzingen op te volgen wordt verwacht dat er ongeveer 50 vragenlijsten ingevuld teruggekomen. De 100 ouders die een vragenlijst hebben ontvangen worden tevens uitgenodigd voor de interventies.

De vier betrokken leerkrachten worden tevens gevraagd te participeren in een interview. Tevens worden daarvoor willekeurig een aantal ouders per mail benaderd.

3.3 Instrumenten

De mate van ouderbetrokkenheid (bij de game *Taaltreffers*) wordt gemeten met een vragenlijst (bijlage 1) en met een meting van het aantal inlogmomenten op ouderaccounts.

De vragenlijst bestaat uit drie onderdelen: onderdeel A tot en met C. Daarin wordt ingegaan op een aantal zaken die vanuit de theorie belangrijk blijken bij ouderbetrokkenheid: (A) opvoeding

(parenting), (B) communicatie (*communicating*) en (C) thuisleren (*learning at home*).

De vragenlijst bestaat uit 34 items. Daarvan is het grootste deel overgenomen van bestaande vragenlijsten. Item 7, 9, 12 en 15 zijn afkomstig van de vragenlijst van Brighthouse (2000), items 13 en 14 van de vragenlijst Verhoeven et al. (2003), items 2, 8, 10, 11, 23 en 24 van de Michigan Department of Education (1997) en item 6, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 26, 30, 31, 32, 33, 34 van de vragenlijsten van Walker et al. (2005). De overige items (1, 3, 4, 5, 20, 25, 27, 28 en 29) zijn zelf aangemaakt, gebaseerd op de literatuurstudie. In de literatuurstudie worden effectieve kenmerken van ouderbetrokkenheid genoemd. Deze zijn in de vragenlijst vertaald in een stelling. Item 12 en 13 worden positief gehercodeerd. In de vragenlijst wordt gewerkt met een 6-punten Likert schaal. Daarbij is de verdeling als volgt: 1=helemaal niet mee eens, 2=niet mee eens, 3=een beetje niet mee eens, 4=een beetje mee eens, 5= mee eens, 6= helemaal mee eens.

De betrouwbaarheid van de vragenlijsten is op twee manieren gewaarborgd. Ten eerste door gebruik te maken van items uit bestaande vragenlijsten met betrekking tot ouderbetrokkenheid. Ten tweede door corresponderende items toe te voegen en de reactie op deze items te vergelijken. De corresponderende items in de vragenlijst zijn 3 en 6, 12 en 18, 25 en 34, 27 en 35, en 32 en 36. Omdat op de corresponderende items veel overeenkomstige scores zijn, kan worden gesteld dat de vragenlijst betrouwbaar is. Cronbach's Alfa wordt berekend om te kijken of bepaalde items moeten worden weggelaten in de definitieve vragenlijst.

De interne validiteit is gemeten door in de pilot van de vragenlijst drie maal twee partners de vragenlijst in te laten vullen. Een vader en moeder van hetzelfde kind. Wanneer veel beoordelingen van de vader en moeder overeenkomen is de interne validiteit hoog. Ten behoeve van de externe validiteit worden twee experts op het gebied van ouderbetrokkenheid, te weten een leerkracht in het basisonderwijs en een professor van de studie Onderwijskunde, gevraagd de vragenlijst te beoordelen. Zij hebben gekeken of de vragen duidelijk zijn geformuleerd en of de vragen de lading dekken van het te meten construct.

De gestructureerde interviewvragen zijn gebaseerd op de items uit de vragenlijst, maar gericht op het verkrijgen van meer verdieping en nuances.

3.4 Gegevensanalyse

In deze paragraaf wordt beschreven op welke manier de gegevens uit de verschillende metingen en analyses worden geanalyseerd.

3.4.1 Context –en behoefte analyse

Om een beeld te krijgen van de potentiële respondenten in de wijk is gebruik gemaakt van cijfers van het CBS. Naar aanleiding van gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) kunnen er uitspraken worden gedaan over de sociaal-economische status van deze wijk. Sociaal-economische status wordt vaak gemeten in opleidingsniveau, beroep/functie en inkomen (Desforges & Abouchaar, 2003). In de gegevens van het CBS is informatie te vinden over het inkomen. Doordat blijkt dat sociaal-economische status van invloed is op de mate van ouderbetrokkenheid, kunnen hier verwachtingen over worden uitgesproken. De gegevens die worden gepresenteerd betreffen het gemiddeld besteedbaar inkomen, het percentage lage inkomens, het percentage inkomenontvangers en de gemiddelde woningwaarde. Deze worden per wijk waar de deelnemende scholen staan in een tabel gepresenteerd (zie Tabel 2).

Om een beeld te krijgen van de huidige en gewenste situatie op het gebied van ouderbetrokkenheid op de betrokken scholen is gebruik gemaakt van de schoolgids en persoonlijke communicatie. Doel hierbij is om de populatie van de school in kaart te brengen en te onderzoeken

wat de scholen al aan ouderbetrokkenheid doen. Daarnaast wordt gekeken naar de manier waarop *Taaltreffers* in de klas wordt ingezet.

3.4.2 Ouderbetrokkenheid analyse

De gemiddelde score en de standaarddeviatie van de verschillende items worden berekend. Aan de hand van deze scores worden conclusies getrokken over de mate van *parenting*, *communicating* en *learning at home*. Er wordt met een variantieanalyse berekend op welke punten (*parenting*, *communicating*, *learning at home*) significante verschillen zitten. Van de verschillende items van de vragenlijst (36 items) worden met een variantieanalyse gekeken welke punten significant lager scoren dan gemiddeld. De interventies leggen vervolgens de nadruk op het verbeteren van deze punten.

In de persoonlijke communicatie en interviews wordt bruikbare informatie verweven in de resultaten en conclusies. Bruikbare informatie is in dit geval informatie waaruit concreet (met voorbeelden) blijkt op welke manier ouderbetrokkenheid wordt vormgegeven of in hoeverre de ouderbetrokkenheid is veranderd.

Daarnaast kunnen er uitspraken worden gedaan over de toename van ouderbetrokkenheid bij *Taaltreffers* door het aantal ouderaccounts en inlogmomenten thuis te vergelijken voor en na de interventie.

De grootste interventie wordt met een evaluatieformulier (zie bijlage 4) geëvalueerd door de deelnemers. Voor het opstellen van het evaluatieformulier is gebruik gemaakt van twee verschillende evaluatiemodellen. Het model van Kirkpatrick (1994) is het basismodel van deze evaluatie. Daarbij worden eigenschappen van het model van Guskey (2000) gebruikt om de evaluatie sterker te maken. Omdat de modellen enige overlap met elkaar hebben, ontstaat zo een krachtig meetinstrument om de doelen van de workshop te evalueren.

Het model van Kirkpatrick (1994) evalueert de effectiviteit van een workshop. Zijn model kent vier niveaus. Deze niveaus zijn: (1) reactie, (2) leren, (3) transfer, (4) waarde voor de organisatie. In het geval van de interventie worden de eerste drie niveaus gemeten. Direct na de workshop wordt geëvalueerd op het eerste niveau. Dit is het meest voorkomende meetniveau, omdat deze het eenvoudigst te meten is (Kirkpatrick, 1994). De reacties van de deelnemers worden gemeten aan de hand van een vragenlijst. Deze reacties hebben betrekking op hoe leuk, interessant, zinvol de workshop is gevonden door de ouders. In de vragenlijst komt tevens aan bod wat de deelnemers hebben geleerd van de workshop. Hoewel dit hun eigen perceptie betreft, betreft dit het tweede niveau van het model van Kirkpatrick (1994). In de vragenlijst komt aan bod wat de ouders hebben geleerd over de game *Taaltreffers*, effectieve kenmerken van thuisleren en de manier waarop woorden worden geleerd. Het derde niveau van het model heeft betrekking op transfer. Dit houdt in dat geleerde vaardigheden ook in andere situaties gebruikt kunnen worden. Deze transfer wordt in een later stadium gemeten met behulp van interviews. De nameting heeft betrekking op dit niveau. In de workshop is rekening gehouden met het leggen van transfer. De workshop richt zich specifiek op ouderbetrokkenheid bij de game *Taaltreffers*, maar de informatie heeft ook betrekking op ouderbetrokkenheid in het algemeen. Geleerde vaardigheden kunnen dus ingezet worden in alle vormen van thuisleren.

Guskey (2000) heeft een model ontwikkeld om professionaliseringsactiviteiten van leerkrachten te evalueren. Dit model kent vijf niveaus:

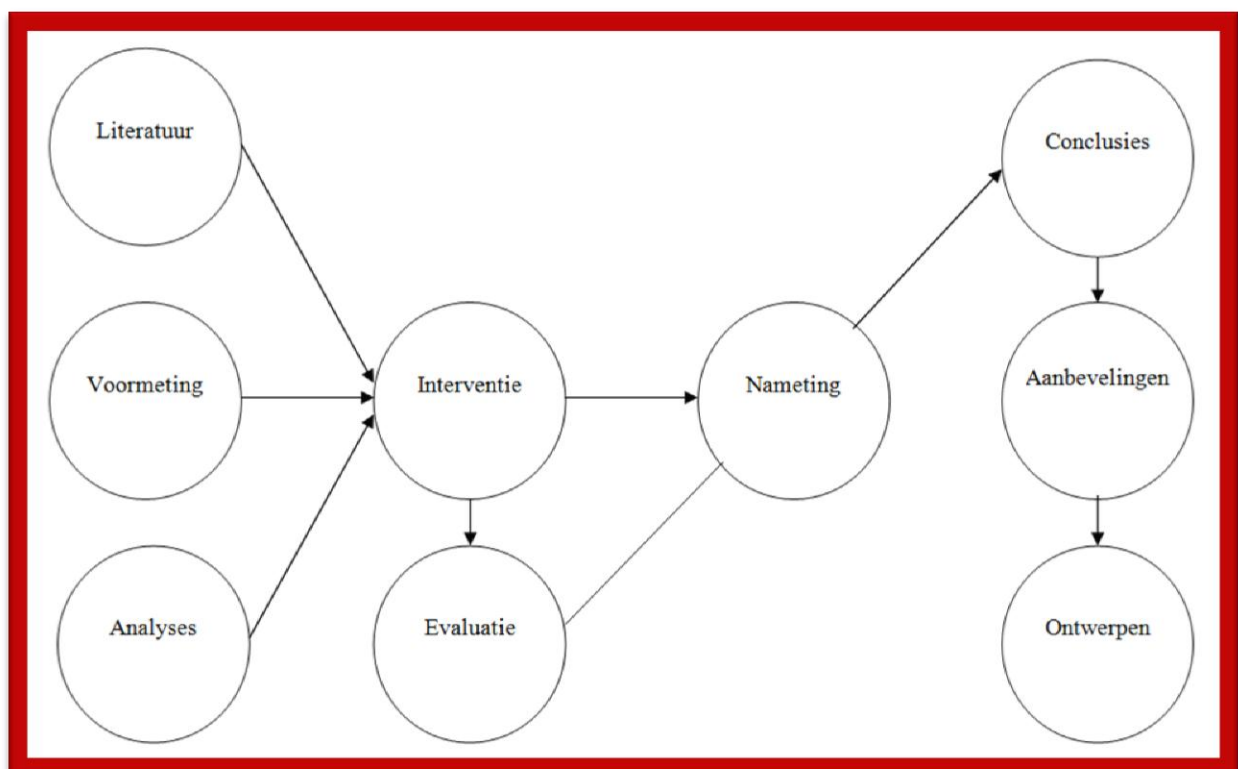
1. De reacties van de deelnemers
2. Het leren van de deelnemers
3. De steun en verandering van de organisatie
4. Het toepassen van de nieuwe kennis en vaardigheden door de deelnemers
5. De invloed van de professionalisering op de leerresultaten van de leerlingen

Elk niveau wordt ondersteund door het niveau dat voorafging: succes op het ene niveau is noodzakelijk voor succes op de niveaus die nog volgen (Guskey, 2000).

3.5 Procedure

De procedure voor het onderzoek bestaat uit een aantal stappen (zie figuur 2). Allereerst wordt een literatuurstudie uitgevoerd waarin effectieve kenmerken van ouderbetrokkenheid aan de orde komen. Deze literatuurstudie heeft twee functies. Ten eerste kan de term ouderbetrokkenheid goed gedefinieerd worden en kan er informatie uit gehaald worden over de manier waarop ouderbetrokkenheid vorm dient te worden gegeven en welke effecten het heeft op de betrokkenen. Aan de hand daarvan kunnen interventies ontworpen worden. Ten tweede kunnen er na de post-test aan de hand van de literatuurstudie voorspellingen worden gedaan over de effecten van eventueel toegenomen ouderbetrokkenheid. Na de literatuurstudie wordt er contact opgenomen met medewerkers van *Scoren in de wijk* en de deelnemende scholen. Via de scholen worden ouders benaderd om deel te nemen aan een vragenlijst. Daarna worden de interviews en vragenlijsten afgenomen. De betrokkenen krijgen twee weken de tijd om de vragenlijst in te vullen en terug te sturen of in te leveren. Vervolgens wordt de data geanalyseerd en wordt er een aantal interventies concreet ingevuld. De interventie wordt geëvalueerd op effectiviteit. Na de interventies worden aan de hand van deze evaluatie en met behulp van interviews bekeken of de mate van ouderbetrokkenheid is vergroot. Zoals gezegd worden effecten van deze eventuele vergroting niet gemeten, maar wordt hiervan een voorspelling gedaan aan de hand van de uitgevoerde literatuurstudie. Vervolgens worden er aanbevelingen geschreven aan de deelnemende scholen, de ouders en het *Taaltreffers* team om de duurzaamheid van de ouderbetrokkenheid te waarborgen.

Figuur 2. Procedure onderzoek

4. RESULTATEN

In deze paragraaf worden de resultaten gepresenteerd van het onderzoek. De resultaten van de voormeting vormen samen met de bevindingen uit het literatuuronderzoek de basis voor het ontwerp van de interventies. Deze interventies worden vervolgens geëvalueerd. In de nameting moet duidelijk worden of de interventies effect hebben gehad op de ouderbetrokkenheid bij *Taaltreffers*. Onderdeel van de totale evaluatie van de interventies is een aparte evaluatie van de presentatie op de open dag van FC Twente geëvalueerd. Dit is gedaan met behulp van evaluatieformulieren die door deelnemende ouders zijn ingevuld. Daarnaast zijn de uitslagen van de Taaltrefferscompetitie meegenomen in de evaluatie.

4.1 Voormeting

De voormeting bepaalt waar in de interventies de nadruk op komt te liggen. De mate van ouderbetrokkenheid is bepaald met een contextanalyse en een vragenlijst.

4.1.1 Context –en behoefte analyse

In de contextanalyse is gebruik gemaakt van cijfers van het CBS alsmede de schoolgids van de deelnemende scholen en persoonlijke communicatie. De cijfers van het CBS (zie tabel 2) geven inzicht in de sociaal-economische status van de wijken waarin de deelnemende scholen liggen.

Tabel 2. CBS-gegevens van de vier scholen

School	Gemiddeld besteedbaar inkomen	Percentage lage inkomens	Percentage inkomenontvangers	Gemiddelde woningwaarde
A	€ 15.200	52%	76%	€ 138.000
B	€ 15.200	52%	76%	€ 138.000
C	€ 16.700	48%	57%	€ 167.000
D	€ 14.500	53%	64%	€ 142.000
Gem. Enschede	€ 16.180	47%	68%	€ 169.000

Wanneer wordt gekeken naar de factor inkomen van de sociaal-economische status kan worden gezegd dat school A, B en D beneden het gemiddelde van de gehele stad Enschede ligt. Dit kan resulteren in een lagere mate van ouderbetrokkenheid (Verhoeven et al., 2003). School C is, vergeleken met het gemiddelde van Enschede, een relatief hoge sociaal-economische status aan te meten.

Om een beeld te krijgen van de individuele scholen is gebruik gemaakt van de schoolgids en van persoonlijke communicatie. Doel hierbij is om de populatie van de school in kaart te brengen en te onderzoeken wat de scholen al aan ouderbetrokkenheid doen. Daarnaast wordt gekeken naar de manier waarop Taaltreffers in de klas wordt ingezet.

School A

In de schoolgids van deze basisschool is te lezen dat in februari 2011 het tevredenheidsonderzoek 'Scholen met Succes' ingevuld is door 100 ouders/verzorgers. Dit komt neer op een respons van 87%. De resultaten zijn vergeleken met 150.000 ouders en verzorgers van ruim 1.600 scholen. In het kader van ouderbetrokkenheid is het cijfer voor 'contact met de school' relevant. Dit is op deze school een 7.8 tegenover een gemiddelde van 7.1. Tevens geeft 94% van de ouders aan dat een pluspunt van de school de 'Mate waarin de leerkracht naar de ouder luistert' is.

Verder is in de schoolgids informatie over oudercontacten opgenomen. Aan het begin van het schooljaar wordt een ouderavond gehouden, die een algemeen karakter heeft. In de loop van het schooljaar worden ouderavonden gehouden voor leerling- en rapportbesprekingen, voorlichting voortgezet onderwijs en thema-avonden.

Op basisschool A speelt groep 6 de game Taaltreffers. Er zitten 14 leerlingen in de klas. Het wordt gebruikt naast de bestaande taalmethode Taal Actief. Er zijn vier computers in het lokaal waar leerlingen aan Taaltreffers werken in 'vrije tijd'. De leerkracht geeft aan dat de game enthousiast wordt gespeeld (vooral door de jongens), maar dat het novelty effect optreedt, waardoor de animo iets minder wordt. Daarnaast loopt de game niet zoals gewenst. De game loopt soms vast of resultaten worden niet opgeslagen.

De ouderbetrokkenheid bij de game is niet groot. 2 ouders hebben een ouderaccount aangevraagd. De leerkracht heeft het idee dat er thuis niet veel aan school wordt gedacht. De ouderbetrokkenheid in het algemeen is laag te noemen. De ouders hebben volgens de leerkracht het idee dat schoolse zaken alleen op school dienen te worden gedaan. Andere redenen zijn dat ouders het te druk hebben voor *learning at home* met bijvoorbeeld werk. De leerkracht geeft aan dat er niet veel communicatie is tussen ouder en leerkracht over ouderbetrokkenheid thuis.

De communicatie tussen ouder en leerkracht wordt vormgegeven via een aantal oudergesprekken per jaar. Op het begin van het jaar is er een algemene ouderavond waar ouders wel informatie krijgen over ouderbetrokkenheid. Er wordt huiswerk meegegeven aan het kind, maar er wordt nauwelijks gecommuniceerd over de manier waarop het kind dit moet maken of leren. Ook niet met ouders.

De populatie van de school wordt door de leerkracht weergegeven als grotendeels laagopgeleid, veel allochtonen, veel werklozen en veel eenouder gezinnen. De ouders hebben volgens de leerkracht wel een sterke binding met voetbalclub FC Twente. Veel ouders hebben een jaarkaart. Een bijeenkomst met of bij FC Twente zou veel ouders wel aanspreken.

School B

Uit de schoolgids van deze basisschool valt op te maken dat de school inzet op communicatie over ouderbetrokkenheid thuis. Zo staat er dat het team het belangrijk vindt dat ouders goed op de hoogte blijven over de ontwikkeling van hun kind en dat ouders goed weten wat er zoal gebeurt op school. Dat doen ze door iedereen donderdag een digitale nieuwsbrief te verspreiden aan ouders, de website up-to-date te houden en een flat-screen in de hal te hangen met het laatste nieuws daarop. Daarnaast worden ouders via de schoolgids opgeroepen om klachten of problemen direct te communiceren. Op basisschool B speelt groep 5/6 de game Taaltreffers. Er zitten 15 leerlingen in haar klas. Ook hier zijn vier computers in het lokaal. Daarnaast is er nog een computerhoek in de gang waar acht computers staan. Taaltreffers staat op de taakbrief, zodat elk kind een moment heeft waarop het met Taaltreffers werkt.

Twee van de 15 ouders heeft om een account gevraagd voor de game om daar thuis mee te werken. Dit lage aantal is deels te verklaren doordat ouders in mindere mate interesse tonen in schoolse zaken van hun kinderen. De leerkracht geeft aan dat ouders wel betrokken zijn bij hun kinderen, maar meer in de sfeer van sport en andere vrije tijdsbestedingen.

De kinderen van deze school krijgen al vanaf groep 5 huiswerk mee naar huis. Volgens de

leerkracht wisselt het enorm in hoeverre ouders daar aandacht aan besteden. Bij info avonden en oudergesprekken wordt door de leerkracht wel aangegeven dat ondersteuning gewenst is. Ook op welke manier dit dient te gebeuren wordt volgens de leerkracht behandeld.

De populatie bestaat volgens de leerkracht uit veel één-ouder gezinnen. Vaak spelen er ook taalproblemen op in de communicatie tussen leerkracht en ouder. De ouders hebben volgens de leerkracht een binding met FC Twente. Een interventie waarbij de voetbalclub een rol speelt zal de ouders motiveren.

School C

In de schoolgids van deze school staat uitgebreid beschreven dat een actieve betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van hun kinderen belangrijk wordt gevonden. Begrip en respect voor elkaar vormt het uitgangspunt van een goed en prettig contact. Dit contact vindt plaats in de vorm van persoonlijk contact (informatieavond, 10-minuten gesprekken, open huis, ouderavond) en schriftelijk contact (nieuwsbrief, twitter, schoolgids, website, schoolkrant). Daarnaast wordt via de schoolgids ouderparticipatie op school gestimuleerd. Ouderbetrokkenheid thuis wordt in de schoolgids niet behandeld.

Taaltreffers speelt een belangrijke rol in het woordenschatonderwijs op deze school. Leerkrachten zetten het in de ICT-les in en tijdens de woordenschatles.

De ouderbetrokkenheid is redelijk hoog volgens de leerkrachten. Er zijn echter nog maar 3 ouderaccounts aangevraagd. De ouders hebben volgens de leerkrachten een sterke binding met FC Twente.

School D

School D is een school voor Syrisch-orthodoxe kinderen. De populatie bestaat voor een overgroot deel uit allochtonen.

Op basisschool D speelt groep 6 (23 leerlingen) de game tijdens de ICT-les. Ouders hebben geen eigen account van Taaltreffers.

Ouderbetrokkenheid is duidelijk een issue op deze school. Zo worden in de laagste klassen bijeenkomsten gehouden waar wordt uitgelegd met welk thema de kinderen bezig zijn. Daar wordt ook verteld hoe ouders hier thuis mee aan de slag kunnen. Er wordt zelfs voorgedaan hoe een ouder aan een kind kan voorlezen. Ook opvoedvaardigheden worden behandeld.

De ouderbetrokkenheid bij het huiswerk is niet groot te noemen. Volgens de leerkracht willen de ouders graag helpen, maar weten ze vaak niet op welke manier ze dat het beste kunnen doen. Ze begrijpen de stof zelf niet altijd goed. Taalproblemen spelen hierbij ook een rol. Het presteren van het kind is zeer belangrijk voor de ouders. Dit heeft ook te maken met status. Hierdoor zijn ouders ook bereid om veel te doen en wordt dit zelfs wel eens overdreven. Ook is er volgens de leerkracht een cultuurverschil. Dit komt volgens de leerkracht in uiting doordat ouders thuis weinig over de schooldag praten, weinig spelletjes doen thuis en weinig (culturele) uitstapjes maken.

De ouders hebben volgens de leerkracht wel binding met FC Twente. Een bijeenkomst in de Grolsch Veste zal door de grotere afstand echter niet al te veel bezoekers brengen volgens de leerkracht. Een bijeenkomst op school zal waarschijnlijk een hogere participatie opleveren.

4.1.2 Ouderbetrokkenheid analyse

De data die is verkregen aan de hand van de vragenlijst aan ouders is allereerst opgedeeld in de drie besproken onderdelen van ouderbetrokkenheid: *parenting*, *communicating* en *learning at home*. Zodoende ontstonden er drie variabelen. Vervolgens zijn de uitschieters in de data verwijderd. Dit bleken een uitschieter bij de variabele *communicating* (3,43) en een bij de variabele *learning at home*

(2,00) te zijn.

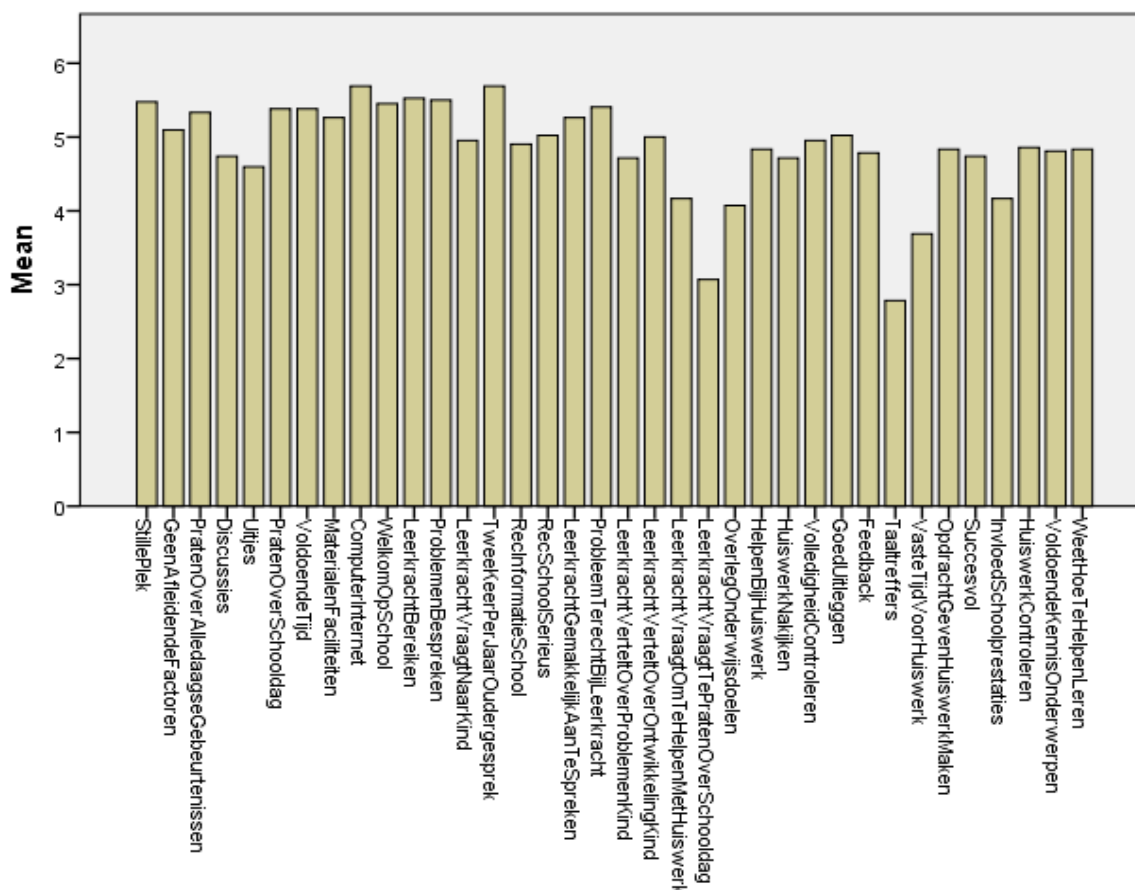
Om de ouderbetrokkenheid in kaart te brengen is het gemiddelde en de standaarddeviatie per variabele berekend (zie tabel 3). Hieruit blijkt dat de ouders uit het onderzoek het best scoren op het onderdeel *parenting* met een gemiddelde van 5,21 met standaarddeviatie van 0,57. *Communicating* heeft een gemiddelde van 4,94 met een standaarddeviatie van 0,57 en het onderdeel *learning at home* scoort een gemiddelde van 4,66 met een standaarddeviatie van 0,71. Aan de hand van een één factor variantieanalyse wordt duidelijk dat er een significant verschil zit in de mate van parenting en de mate van learning at home van de respondenten. Met een t-toets wordt een t-waarde gevonden van 4,27 met een p-waarde lager dan 0,001.

Tabel 3. Gemiddelde scores en standaard deviatie vragenlijst

	Aantal respondenten	Minimum score	Maximum score	Gemiddelde score	Std. Deviatie
Parenting	52	3,78	6,00	5,21	,57
Communicating	43	3,79	6,00	4,94	,57
Learning at home	49	2,92	5,85	4,66	,71

Naast de drie onderdelen van ouderbetrokkenheid (parenting, communicating en learning at home) zijn alle variabelen (vragen) apart geanalyseerd. In figuur 3 zijn de scores op de verschillende variabelen gevisualiseerd.

figuur 3. Scores vragenlijst ouderbetrokkenheid

Om de betrouwbaarheid van de resultaten te bereken is gebruik gemaakt van de Cronbachs alfa (α) voor corresponderende items. Cronbachs α geeft een maat voor de betrouwbaarheid van de data (Moore & McCabe, 2009). Als de vragenlijst willekeurig is ingevuld of data verzonnen zijn, kan dit leiden tot een lage waarde van α . De corresponderende items zoals beschreven in de methodeparagraaf geven verschillende waarden van Cronbachs α (zie tabel 4).

Tabel 4. Waarden van Cronbachs α van corresponderende items

Corresponderende items	Cronbachs α
3 en 6	0,536
12 en 18	0,679
25 en 34	0,880
27 en 35	0,739
32 en 36	0,580

De gevonden waarden van Cronbachs α zijn redelijk betrouwbaar tot betrouwbaar te noemen.

Uit de vragenlijstgegevens blijkt dat op de onderdelen *parenting* en *communicating* relatief hoog wordt gescoord. Uitschieters naar boven zijn het hebben van een stille werkplek thuis en het hebben van een internetverbinding. Twee belangrijke voorwaarden om thuis op een juiste manier met Taaltreffers te werken. In de communicatie valt op dat ouders bij de leerkracht terecht kunnen met een vraag en dat er tenminste twee keer per jaar een oudergesprek plaatsvindt. In interviews met ouders geven zij aan dat ze de leerkracht respecteren en dat ze problemen met hen bespreken. De leerkrachten stellen weinig eisen aan ouders wat betreft ouderbetrokkenheid. Leerlingen krijgen wel huiswerk mee, maar er wordt niet gevraagd op welke manier en onder welke omstandigheden dit wordt gemaakt. Leerkrachten vragen ook niet aan ouders om hun kinderen thuis te helpen. Ook uit de vragenlijst komt dit naar voren in item 21 (leerkracht vraagt te helpen bij huiswerk), 22 (leerkracht vraagt te praten over schooldag) en 23 (leerkracht overlegt met ouder over onderwijsdoelen).

Het laagste gemiddelde van de vragenlijst heeft betrekking op de mate waarin Taaltreffers thuis wordt gespeeld (item 29). Aangezien de interventies specifiek betrekking hebben op deze game zal dit moeten worden verbeterd.

Een bedreiging voor de validiteit is de constatering dat de respondenten hoge scores hebben ingevuld bij het maken van de vragenlijst. Er zou sprake kunnen zijn van een plafondeffect. Dit effect treedt op wanneer een meting een bovengrens heeft en een hoge proportie van de respondenten op of nabij deze grens scoort (Hessling, Traxel & Schmidt, 2004). Hierdoor is het lastig om de waarde van de gegevens te bepalen en kan het effect van de interventies niet worden gemeten op de variabelen waar deze hoge scores voor gelden. Cramer en Howitt (2005) geven aan dat het bij het optreden van een plafondeffect zaak is om de variabelen zorgvuldig te evalueren. De voormeting kan derhalve gebruikt worden voor een tweetal zaken:

1. In de voormeting scoort het werken met Taaltreffers significant lager in vergelijking met andere factoren van ouderbetrokkenheid. De t-waarde die is gevonden bij het vergelijken van de gemiddeldes van Taaltreffers en de overige items is 9,59 met een p-waarden kleiner dan 0.001. De interventies focussen daarom specifiek op het stimuleren van het thuis gebruiken van Taaltreffers.
2. Er zijn een aantal andere factoren die statistisch significant lager scoren. Deze hebben te maken met het communiceren van de leerkracht naar de ouder, het hebben van een vaste tijd voor schoolwerk en het organiseren van buitenschoolse activiteiten. In de interventies en aanbevelingen wordt getracht deze factoren te verbeteren.

4.2 Huidige en gewenste situatie

Met de voormeting is de huidige situatie op het gebied van ouderbetrokkenheid in kaart gebracht. In tabel 5 is nog eens overzichtelijk weergegeven waar precies de knelpunten zitten en waar de interventies de nadruk op zullen leggen.

Tabel 5. Overzicht huidige en gewenste situatie ouderbetrokkenheid

Huidige situatie	Gewenste situatie
Er wordt door ouders weinig gebruik gemaakt van <i>Taaltreffers</i> . Er zijn bijna geen ouderaccounts aangevraagd.	Meer ouders moeten een ouderaccount aanvragen en deze vervolgens thuis gebruiken door samen met hun kinderen <i>Taaltreffers</i> te gaan spelen.
Leerkrachten geven niet duidelijk genoeg aan wat van ouders verwacht wordt op het gebied van ouderbetrokkenheid	Leerkrachten moeten duidelijk verwachten uitspreken aan ouders wat zij verwachten op het gebied van ouderbetrokkenheid. Hiervoor moet leerkrachten handvatten worden gegeven op het gebied van ouderbenadering. Bijvoorbeeld afspraken kunnen worden vastgelegd.
Voornamelijk het <i>learning at home</i> scoort laag op de vragenlijst. Veel ouders hebben niet voldoende kennis van de manier waarop ze hun kinderen thuis kunnen helpen.	Ouders moeten kennis hebben van de manier waarop ze ouderbetrokkenheid kunnen inzetten. Dit moet ze aangeleerd worden. Ouders zijn zich bewust van hun invloed op de schoolprestaties van hun kinderen en kunnen effectieve kenmerken van <i>learning at home</i> inzetten.
Ouders voelen binding met FC Twente, maar deze binding wordt nauwelijks ingezet bij <i>Taaltreffers</i> .	De kracht van FC Twente duidelijker inzetten bij het stimuleren van ouderbetrokkenheid bij <i>Taaltreffers</i> .
Weinig communicatie tussen ouders en leerkrachten. Voornamelijk formeel.	Inzetten op communicatie. Niet alleen communiceren wanneer er problemen zijn, maar juist ook als er positieve zaken te vermelden zijn. Ouders meer betrekken bij schoolse zaken door erover te communiceren.

Aan de hand de verkregen informatie worden een aantal interventies ingezet die als doel hebben de ouderbetrokkenheid bij *Taaltreffers* te bevorderen.

4.3 Interventies

Er is een drietal interventies/activiteiten ontworpen. Deze worden in chronologische volgorde uitgevoerd. Ten eerste wordt getracht om de band met FC Twente sterker te maken (wedstrijd bezoeken), ten tweede wordt ouders geleerd op welke manier ze *Taaltreffers* thuis in kunnen zetten (workshop op open dag) en ten derde wordt het thuis inzetten van *Taaltreffers* gestimuleerd (competitie *Taaltreffers*).

4.3.1. Wedstrijd bezoeken

Doel: Betrokkenheid van deelnemers aan *Taaltreffers* met FC Twente vergroten.

FC Twente speelt twee wedstrijden in de voorronde van de Europa League waar deelnemers van

Taaltreffers voor worden uitgenodigd. Alle scholen die participeren in dit onderzoek worden voor een van deze twee wedstrijden uitgenodigd.

BVO FC Twente is een bindende kracht in het vergroten van ouderbetrokkenheid bij de game Taaltreffers. De bindende kracht van een BVO ligt volgens Van Eekeren, Dijk en Brinkhof (2012) vooral op het scheppen van voorwaarden van maatschappelijke activiteiten die nodig zijn om leefbaarheid, gezondheid en educatie te realiseren. Belangrijke opbrengsten van deze interventie zijn participatie, ontmoeting en bewustwording. Door het bezoeken van een wedstrijd krijgen kinderen, leerkrachten en ouders een band met FC Twente. Daarnaast ontmoeten ze andere participanten van Taaltreffers. Deze zaken hebben te maken met het sociaal kapitaal van deelnemers. Bourdieu (1989) definieert sociaal kapitaal als 'het geheel van bestaande en potentiële hulpbronnen dat voortvloeit uit het bezit van netwerk van relaties van onderlinge bekendheid en erkentelijkheid dat elk van zijn leden de ruggeleuning geeft van het collectieve kapitaalbezit.' Een wedstrijd bezoeken van FC Twente als een groep kan zo'n ruggeleuning zijn. Als ouders zich verenigen in een groep, vergroot het sociale kapitaal. Ouders delen gebruiken, normen en waarden en ervaringen uit. Tevens blijkt uit de literatuur dat het positief is om buitenschoolse activiteiten te monitoren (Henderson & Berla, 1994). De BVO neemt in deze interventie de rol van facilitator of communicator aan, door de ontmoeting te organiseren.

Het zal lastig zijn om van deze interventie een direct effect te meten op de ouderbetrokkenheid bij de game. Deze interventie dient dan ook meer als een opstapje naar de tweede interventie, die groter van opzet is en een direct effect beoogt op de ouderbetrokkenheid bij *Taaltreffers*.

4.3.2 Presentatie open dag FC Twente

Doel: Motiveren, stimuleren en leren op welke manier de game thuis in te zetten.

De tweede interventie vindt plaats op de open dag van FC Twente op 15 juli 2012. Op deze open dag kunnen supporters een kijkje nemen in en rondom de Grolsch Veste. In het stadion vinden diverse activiteiten plaats met een programma voor jong en oud. Ook is er een prominente rol voor de 1e selectie weggelegd. Zij zijn aanwezig bij diverse activiteiten, delen handtekeningen uit en worden gepresenteerd aan het publiek.

Hoewel in persoonlijke communicatie in één school duidelijk wordt dat er waarschijnlijk meer ouders zullen participeren bij een bijeenkomst op school, is toch gekozen voor een bijeenkomst bij het FC Twente stadion. Op deze manier komt namelijk de binding met FC Twente sterker naar voren. De gedachte hierachter is dat FC Twente invloed kan uitoefenen op de mate van ouderbetrokkenheid. Deze invloed heeft betrekking op participatie van ouders aan een interventie en op de educatie van kinderen. Er zijn een aantal factoren die meespelen om ouders te motiveren aan een interventie mee te doen (Eekeren, Dijk & Brinkhof, 2012). Zo sluit een voetbalclub aan bij de beleavingswereld van veel mensen van de doelgroep. Wanneer ouders van voetbal houden, zullen ze eerder geneigd zijn om naar bijvoorbeeld een bijeenkomst te gaan. Daarbij is het belangrijk dat er rolmodellen worden ingezet. Dit

hoeft niet per se een voetballer te zijn, maar kan ook een begeleider zijn (Eekeren, Dijk & Brinkhof, 2012).

In deze interventie zal bij het stadion zal een stand staan van *Taaltreffers*. Bij deze stand wordt informatie gegeven over deze educatieve game. Daarnaast kunnen mensen hier zelf aan de slag met een demo van deze game. Er is een uur gereserveerd voor ouders die een workshop krijgen over hoe ze de game thuis in kunnen zetten. Ouders worden hiervoor uitgenodigd (bijlage 3), maar een ieder die geïnteresseerd is mag deelnemen. Voor de organisatie van deze dag is een uitgebreid draaiboek opgesteld (bijlage 4). In het kort ziet het programma van de workshop is beschreven in tabel 3.

Tabel 3. Schema workshop

Schema workshop
Introductie + doel + inhoud workshop
Uitleg <i>parenting, communicating, learning at home</i>
Uitleg woordenschat (Verhallen)
Uitleg game
Afsluiting
Spelen demo game

De powerpointpresentatie die als ondersteuning is gebruikt is te zien in bijlage 5.

De presentatie heeft vooral betrekking op effectieve kenmerken van het *learning at home*. Uit de voormeting blijkt dat ouders op dit gebied enige informatie kunnen gebruiken. Uit onderzoek blijkt dat het geven van training aan ouders hoe ze hun kinderen kunnen helpen en wat de school verwacht, een positief effect heeft op het daadwerkelijk maken van huiswerk en de kwaliteit ervan (Patall et al., 2008). De presentatie zal echter ook betrekking hebben op *parenting*. Interventies die gericht zijn op training van opvoedvaardigheden in combinatie met het verhogen van schoolsucces blijken namelijk effectiever te zijn dan interventies die de opvoedvaardigheden buiten beschouwing laten (Goodall & Vorhaus, 2011). Bij *parenting* wordt bijvoorbeeld aangegeven dat het zinvol is om tenminste 1 minuut per dag een privégesprek met je kind te hebben en daarbij vooral luisteren naar de dag van het kind (zonder andere familieleden of televisie).

Naast effectieve kenmerken van ouderbetrokkenheid thuis gaat de workshop in op de manier waarop woorden worden geleerd. Dit wordt gedaan aan de hand van de viertakt van Verhallen. Dit blijkt een effectieve manier van woorden aanleren (Verhallen & Verhallen, 1994) en is tevens verweven in het *Taaltreffers* spel. Vervolgens is een groot deel van de workshop gericht op de game *Taaltreffers* zelf. Ouders leren de opbouw van de game, hoe het spel gespeeld wordt en gaan vervolgens zelf aan de slag met een demo van de game.

Ouders worden individueel geholpen door iemand van het Taaltreffersteam op de open dag. Volgens Goodall en Vorhaus (2011) is het namelijk het meest effectief wanneer ouders een specifieke, gerichte en gedetailleerde begeleiding krijgen in de programma's en in de bijdrage die van hen verwacht wordt.

Tevens zal er een speler aanwezig zijn die de game zal spelen. Ouders en kinderen zullen zodoende zien dat ook spelers van FC Twente het belangrijk vinden om te leren. Verwacht wordt dat dit de betrokkenheid bij de game ten goede komt. Mensen zijn namelijk geneigd om gedrag na te bootsen van een model die ze als belangrijk ervaren (Byrne & Russon, 1998). Deze waardering voor het rolmodel zorgt ervoor dat mensen observerend leren. Dit gebeurt door middel van doelversterking en stimulusversterking. Bij stimulusversterking worden stimuli en objecten aantrekkelijk omdat het rolmodel ermee omgaat. In dit geval wordt de game *Taaltreffers* aantrekkelijker doordat het rolmodel FC Twentespeler ermee omgaat. Bij doelversterking wordt het doel dat het rolmodel bereikt met diens

handelen (woorden leren) aantrekkelijker. Het verlangen hetzelfde doel te bereiken wordt versterkt bij zowel kind als ouder (Byrne & Russon, 1998). Het spelen van de game door een FC Twentespeler bevat belangrijke voorwaarden voor observerend leren. Ten eerste zijn de gevolgen die het model (de FC Twentespeler) ondervindt van zijn gedrag positief, waardoor andere personen (kinderen en ouders) gemotiveerd worden het gedrag te imiteren. Daarnaast heeft het model een hoge status. Een FC Twentespeler staat in hoog aanzien bij zowel kinderen als ouders, waardoor hun gedrag sneller gekopieerd zal worden. Deze componenten zijn noodzakelijke voorwaarden voor het ontstaan van nieuw gedrag of verandering van bestaand gedrag (Bandura & Walters, 1963).

De effectiviteit van deze interventie wordt beoordeeld met een evaluatieformulier die door de deelnemers wordt ingevuld.

4.2.3 Taaltreffers competitie

Doel: Ouders en kinderen stimuleren en motiveren om thuis met Taaltreffers te werken.

Er wordt een competitie georganiseerd waarbij een team bestaat uit een ouder en een kind. Om mee te doen moeten ouders een account aanvragen bij de leerkracht van hun kind. Met deze account kunnen ze thuis inloggen. Het aantal inlogmomenten en het aantal behaalde punten (badges) van de ouderaccount worden bijgehouden in de database van het spel. De winnaar wint twee kaartjes voor een wedstrijd van FC Twente. De competitie wordt aangekondigd met een brief naar de ouders toe (bijlage 7).

Volgens Cheng, Wu, Liao, en Chan (2009) zorgt competitie voor een extra uitdaging voor de lerende. Dit kan de prestaties positief beïnvloeden. Daarnaast kan competitie de overtuiging van leerlingen versterken dat hun inzet meer zal opleveren en hen dus aanmoedigen om harder te werken. Volgens Franken & Brown (1995) kan de inzet van competitie om de volgende drie redenen motiverend werken. Als eerste noemen zij het verlangen om te winnen van iemand. Als tweede noemen zij de mogelijkheid de eigen prestatie te verbeteren. Als laatste punt stellen zij dat competitie motiveert om beter je best te doen, zodat je beter presteert. Om deze positieve punten te realiseren is in de opzet van de competitie zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de voorwaarden van Johnson en Johnson (1975), waaronder competitie in het onderwijs goed kan werken. Dit houdt in dat competitie wordt ingezet tijdens een laagdrempelige, relatief onbelangrijke activiteit, die leidt tot plezier, enthousiasme en ontspanning. Daarnaast stimuleert het wanneer ouders en leerling het idee hebben dat ze een reële kans hebben om te winnen. Dit wordt in de introductie van de competitie aangegeven. Omdat er relatief weinig deelnemers zijn heeft iedere deelnemer een wezenlijke kans om te winnen. Een andere voorwaarde is dat de criteria om de winnaar te bepalen duidelijk moet zijn. Dit is het geval. In eerste instantie wordt gekeken naar het aantal behaalde badges, wanneer dit gelijk is wordt gekeken naar het aantal inlogmomenten.

Naast deze competitie is een handleiding geschreven bij de game, waarin ouders kunnen zien op welke manier ze de game het best met hun kinderen kunnen spelen (bijlage 6).

In welke mate de ouderbetrokkenheid is veranderd wordt gemeten met het aantal ouderaccounts dat is aangevraagd en het aantal inlogmomenten op deze ouderaccounts.

4.4 Nameting ouderbetrokkenheid

De resultaten van de nameting bestaan uit de evaluatie van de tweede interventie en het aantal ouderaccounts en inlogmomenten uit de derde interventie.

4.4.1 Evaluatie presentatie open dag FC Twente

Het ontworpen evaluatieformulier (zie bijlage 4) is door tien deelnemers ingevuld. Alle respondenten vonden de bijeenkomst (zeer) leuk en (zeer) interessant. 60% geeft aan in staat te zijn om Taaltreffers thuis in te zetten na de bijeenkomst en 80% geeft aan in ieder geval gemotiveerd te zijn om dat ook te doen. Ouders hebben in de bijeenkomst kennis opgedaan over de game zelf. 80% begrijpt de opbouw van de game, 90% weet waarvoor de *voetballen* in het spel dienen en 50% weet waarvoor de *badges* dienen. De deelnemers hebben moeite met het leggen van transfer van ouderbetrokkenheid bij Taaltreffers naar ouderbetrokkenheid in het algemeen. 60% beweert kennis te hebben opgedaan van thuisleren en woordenschatdidactiek.

Opmerkingen van ouders waren dat het spel verslavend kan werken voor kinderen. Daarnaast werd het idee geopperd het spel op cd uit te brengen, zodat iedereen het kan spelen. Een veelgehoorde opmerking was dat het leuk was dat een speler van FC Twente het spel kwam spelen.

4.4.2 Taaltreffers competitie

Aan de competitie hebben 26 ouder-kind koppels meegedaan van drie verschillende scholen (school A, B en C). Ouders dienden hiervoor eerst een account aan te vragen bij de leerkracht bij hun kind. Omdat 12 ouders dit reeds hadden, kan worden geconcludeerd dat door deze competitie 14 ouders een account hebben aangevraagd. Een stijging van ruim 116 procent.

In deze competitie hadden ouders en hun kinderen een week de tijd om zoveel mogelijk thuis de game te spelen en zoveel mogelijk badges te behalen. In de uitslag werd allereerst gekeken naar het aantal behaalde badges en daarna naar hoe vaak er is gespeeld.

Uiteindelijk heeft de winnaar 7 badges behaald en 12 keer de game gespeeld (zie figuur 3). Dit komt neer op 1 badge per dag en 1,7 keer per dag de game gespeeld. Omdat er 7 badges zijn behaald kan worden gesteld dat de game per keer een redelijke tijd is gespeeld.

Figuur 3. Fragment van resultaten *Taaltreffers* competitie

Admin van Taaltreffers			Scholen	Woorden	Minigames	Resultaten
Ouder-competitie						
Ouder	Aantal x spelen	Aantal badges				
	1	3				
	7	5				
	2	4				
	1	2				
	0	0				
	6	4				
	4	5				
	4	4				
	4	5				
	5	5				
	1	4				
	12	7				

Ook de ouder-kind koppels die niet hebben gewonnen hebben een redelijk aantal keer gespeeld. Het gemiddelde aantal inlogmomenten deze week was 2,01 en het gemiddeld aantal gehaalde badges 1,75. Tussen de scholen onderling zat een aanmerkelijk verschil. Ouders in school A scoorden een gemiddelde van 0,125 met 0,25 badges, school B een gemiddelde van 1,83 met 0,83 badges en school C een gemiddelde van 4,08 met 4,16 badges. Het aantal inlogmomenten in deze week kan ook worden aangetekend als toename, omdat er in de week voor de competitie geen inlogmomenten te noteren waren.

5. CONCLUSIES

Taaltreffers biedt op zich veel mogelijkheden om de ouderbetrokkenheid te bevorderen. Ouders konden reeds een ouderaccount aanvragen waarmee ze thuis kunnen inloggen, maar het aantal was zeer beperkt. Ook het aanvragen hiervan werd nauwelijks gestimuleerd en de kracht van FC Twente werd amper bij het spel ingezet.

In de in deze studie ontwikkelde interventies is nadruk gelegd op het aanleren van effectieve kenmerken van *learning at home* en het stimuleren van ouderbetrokkenheid bij *Taaltreffers*. In de voormeting kwam een significant verschil naar voren tussen de mate van *parenting* (opvoeding) en de mate van *learning at home* (thuisleren). Dit verschil kan er op duiden dat er in de interventie meer

aandacht moet zijn voor het onderdeel *learning at home* dan voor het onderdeel *parenting*. Het verschil dient echter genuanceerd te worden, aangezien verwacht wordt dat ouders in het geval van *parenting* eerder sociaal wenselijke antwoorden geven. De manier waarop ouders een thuissituatie creëren en hun kinderen opvoeden (*parenting*) zal gevoeliger liggen dan het aanleren van kennis (*learning at home*) aan kinderen. Vooral uit interviews met ouders van school A en B bleek dat ouders het opvoeden meer als de taak van een ouder beschouwen en leren meer als een taak van school.

Uit de resultaten van de vragenlijst bleek dat leerkrachten niet duidelijk genoeg uitspreken wat ze verwachten van ouders op het gebied van ouderbetrokkenheid thuis. Leerkrachten geven aan dat ze ouders niet te veel druk op willen leggen. Eén leerkracht geeft aan dat er wel wordt gesproken met ouders over wat ze thuis kunnen doen, maar dat hier later eigenlijk niet meer op teruggekomen wordt. Het wordt niet geëvalueerd. In de aanbevelingen wordt op deze kwestie ingegaan. Communicatie tussen leerkracht en ouder is hierbij het speerpunt. Zowel de benadering van ouders als de inhoud van de communicatie kan worden verbeterd. Daarnaast wordt het aangaan van een formele overeenkomst aangedragen. Met een formele overeenkomst kunnen verwachtingen en afspraken worden vastgelegd. Deze kunnen vervolgens ook geëvalueerd worden.

Om de ouderbetrokkenheid bij het spel te verhogen zijn een aantal interventies ingezet. Allereerst is een competitiewedstrijd van FC Twente bezocht, om de binding met de club te bemoedigen. Eventuele directe effecten hiervan zijn niet gemeten. De tweede interventie omvatte een workshop voor ouders op de open dag van FC Twente. Deze lijkt effect te hebben gehad, omdat 80 % van de deelnemers na de workshop gemotiveerd was om *Taaltreffers* thuis in te zetten. 60% zegt ook de kennis te hebben om dit op een effectieve manier te doen. In persoonlijke communicatie achteraf zeggen ouders dit ook gedaan te hebben. Daarnaast kwam naar voren dat ze het leuk vonden dat een FC Twentespeler het spel kwam spelen bij de interventie op de open dag en dat ouders mede daardoor thuis meer het spel hebben gespeeld. Er kan dus worden gesteld dat *Taaltreffers* de kracht van FC Twente meer kan benutten, mede door het inzetten van rolmodellen. Daarnaast kan worden gesteld dat de workshop ervoor heeft gezorgd dat veel ouders de kennis bezitten om ouderbetrokkenheid op een effectieve manier vorm te geven. Deze workshop kan vaker worden ingezet om meer ouders te bereiken.

De *Taaltreffers* competitie heeft duidelijk een korte termijn effect gehad. Het opzetten van deze competitie zorgde voor meer dan een verdubbeling van het aantal aangevraagde ouderaccounts van *Taaltreffers*. Daarnaast heeft het het werken met *Taaltreffers* thuis gestimuleerd. Waar er voorheen niet met *Taaltreffers* werd gewerkt, werd dit ten tijde van de competitie gemiddeld meer dan 2 keer per week gespeeld door 26 deelnemers. Het vraagstuk is nu op welke manier het werken met *Taaltreffers* thuis op de langere termijn kan worden gestimuleerd. Het aanbieden van een beloning lijkt volgens dit onderzoek te werken en het competitie element lijkt bruikbaar. Op de langere termijn moet de intrinsieke motivatie van ouders worden bevorderd. Ouders moeten dus echt in gaan zien dat ze invloed hebben op de prestaties van hun kind(eren). Het is lastig om dit bewustzijn ineens te creëren, maar met steeds kleine stapjes in de juiste richting lijkt het haalbaar.

Opvallend aan de resultaten van de *Taaltreffers* competitie was dat school C beduidend meer inlogmomenten liet zien dan school A en school B. Wanneer deze inlogmomenten de ouderbetrokkenheid bij *Taaltreffers* meten, kan gesteld worden dat deze bij school C hoger lag. Wanneer wordt gekeken naar de sociaal-economische gegevens van het CBS (tabel 2) zou kunnen worden gesteld dat de school met de hoogste sociaal-economische status de meeste ouderbetrokkenheid liet zien. Dit komt overeen met bevindingen in de literatuur, waar wordt gesteld dat ouders met een hogere sociaal-economische status hogere ouderbetrokkenheid tonen. Het blijft dus een uitdaging om juist ouders met een lagere sociaal-economische status meer te betrekken bij het leerwerk van hun kind(eren). In de interventies is hier reeds aandacht aan besteed en de aanbevelingen richten zich ook vooral op deze groep.

6. AANBEVELINGEN

Op grond van de conclusies kunnen een aantal aanbevelingen worden gegeven aan de scholen, ouders en het *Taaltreffers* team. Deze aanbevelingen hebben zowel betrekking op ouderbetrokkenheid in het algemeen als op ouderbetrokkenheid specifiek bij de game *Taaltreffers*.

6.1 Aanbevelingen aan scholen

Uit de conclusies blijkt dat ouders vaak wel betrokken willen zijn, maar vaak niet goed weten op welke manier zij hun kind kunnen helpen. Een aantal aanbevelingen zijn daarom gericht op het aanleren van vaardigheden door school aan ouders.

Daarnaast worden aanbevelingen gegeven over de manier waarop de communicatie tussen leerkracht en ouder verbeterd kan worden. Uit de conclusies blijkt dat dit een belangrijk onderdeel is van ouderbetrokkenheid. Deze communicatie is gericht op de versterking van de driehoek ouder, school, leerling. De school is belangrijk in het leven van een kind, maar er is ook een buitenwereld en een thuis. School, buitenwereld en thuis moeten bij elkaar worden gebracht.

1. Aanwijzingen voor leerkrachten over omgaan met ouders
--

Ouderbetrokkenheid begint vaak bij de school. Het is daarom nuttig dat leerkrachten weten hoe zij met ouders om moeten gaan. Aanwijzingen aan leerkrachten over hoe om te gaan met ouders zou de volgende inhoud moeten bevatten (Hogeboom, 2009):

- Verantwoordelijkheid
- Regels
- Sociale vaardigheden
- Basishouding
- Aanspreken van ouders
- Normen en waarden
- Confronterende gesprekken
- Signalen van weerstand en het voorkomen ervan

2. Workshop ouderbetrokkenheid aan ouders

Ouderbetrokkenheid kan bevorderd worden, wanneer ouders vaardigheden hebben om hun kinderen daadwerkelijk te helpen thuis met schoolwerk. Een workshop over het ontwikkelen van deze vaardigheden is daarom een aanbeveling aan de school.

De workshop die in dit onderzoek als interventie is gehouden lijkt een goed begin (zie bijlage 5). Ouders leren concreet een vaardigheid (werken met *Taaltreffers*) en leren bovendien effectieve kenmerken van ouderbetrokkenheid toe te passen. Belangrijk is een workshop die direct effect sorteert en ook eigenaarschap bij ouders vergroot. De *Taaltreffers* workshop is daarvan een goed voorbeeld. Echter, het inzetten van een workshop kan ook nadelen hebben. Veel ouders zullen nog nooit een workshop gevolgd hebben en zullen daardoor terughoudend kunnen zijn. Om de drempel zo laag mogelijk te houden zou kunnen worden overwogen een video te laten maken waarop een speler van FC Twente uitleg geeft bij de game en daarbij ook opmerkingen maakt dat deze game hem ook goed geholpen heeft.

Een andere manier om ouders informatie over ouderbetrokkenheid te geven is om een aantal ouders te trainen om dergelijke informatie te geven (bijvoorbeeld met een workshop). Op deze manier komt het wellicht minder bedreigend over voor andere ouders.

3. Begingesprek leerkracht-ouder

Het lijkt nuttig om aan het begin van het jaar een diepgaand startgesprek te voeren met de ouder van een kind. Op deze manier kunnen leerkracht en ouder afspraken maken over de manier waarop de leerling het best geholpen kan worden. Daarin benoemt de leerkracht het belang van ouderbetrokkenheid. Luister naar de zorgen, plannen en doelen die ouders voor hun kinderen hebben. De leerkracht stemt het gespreksarrangement af op het individuele kind: Is een huisbezoek effectief of is het voldoende om ouders op school te laten komen? In het begingesprek kan ook FC Twente een rol spelen. Spelers kunnen bijvoorbeeld interviews geven waar ze het belang van betrokkenheid van ouders duidelijk maken met eigen voorbeelden, deze op video opnemen en deze vervolgens op een website plaatsen. Leerkrachten kunnen daar naar verwijzen.

4. Niet alleen informatie geven, maar ook informatie halen

Actief Ouderschap moet gefaciliteerd, georganiseerd en voorgeleefd worden op school (Seitsinger, 2008). De schoolleider moet ervoor zorgen dat leraren en ouders mee kunnen denken. Het gaat dus niet alleen over informatie geven, maar ook over informatie halen. Geef bijvoorbeeld informatie over de effecten van ouderbetrokkenheid en vraag ouders over hoe zij denken dat hun betrokkenheid het kind beïnvloedt.

1. Geef ouders specifieke informatie over hoe hun uitingen van betrokkenheid het leren beïnvloeden:
 - Aanmoedigen versterkt de motivatie van het kind voor schoolwerk
 - Communicatie over de waarde en het belang van onderwijs draagt bij aan de verbondenheid van ouders met onderwijs
 - Positieve versterking schept duidelijkheid over het verwachte leergedrag en de leerresultaten
 - Het creëren van routines die huiswerk ondersteunen zorgt voor meer aandacht voor leertaken
2. Overleg met ouders over leerdoelen. Dit zorgt ervoor dat ouders weten wat er van hun kinderen wordt verwacht en maakt het makkelijker te begrijpen wat de relatie is tussen leertaken en leerdoelen.
3. Geef ouders positieve feedback op de effecten van hun betrokkenheid. Maak duidelijk dat wat ouders doen voor kinderen een verschil maakt. Hier zou ook kunnen worden verwezen naar een video van een FC Twentespeler die dit belang uitlegt.
4. Maak en ondersteun ouder-leraar netwerken in de school.
5. Deel ideeën over vormen van ouderbetrokkenheid die effect hebben gehad.
6. Communiceer niet alleen als er een probleem ook, maar (juist) ook wanneer er iets positiefs te vertellen is.

5. Ouder-school overeenkomst (afsprakenlijstje)

Wanneer een meer formele benadering effectief is kunnen leerkrachten en ouders aan het begin van het schooljaar een ouder-schoolovereenkomst opstellen. Omdat deze term bedreigend over kan komen, kan worden gesproken over een afsprakenlijstje. In dit afsprakenlijstje worden de verantwoordelijkheden, rechten en plichten van scholen en ouders vastgelegd. Vooronderstelling is dat een juist gebruik van zo'n lijstje duidelijkheid schept, een gemeenschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel bevordert en voorkomt dat de betrokkenheid van ouders vrijblijvend is (Verbeek, Heldoorn & De Vrije, 2011).

Een overeenkomst tussen school en ouders kan lastig zijn, doordat de relatie tussen school en ouders wordt geformaliseerd (Furedi, 2011). Een school-ouder overeenkomst moet daardoor aan twee belangrijke voorwaarden voldoen (De Winter, 2011):

- De afspraken moeten tot stand komen via serieuze gesprekken tussen partners die elkaar voor vol aanzien.
- De afspraken moeten wederkerig zijn.

Het is dus zeker niet de bedoeling dat de school ouders eenzijdig een overeenkomst voorlegt. Dit staat een gelijkwaardige dialoog over opvoeding en onderwijs in de weg.

Een school-ouderovereenkomst is een middel en geen doel. De school moet duidelijk vaststellen of het middel past in de visie op samenwerking tussen ouders en school. Deze visie wordt ontwikkeld met alle betrokkenen (directie, leerkrachten, ouders en leerling). Wanneer het opstellen van een afsprakenlijstje in deze visie past, dient het aanbeveling dit meteen vanaf groep 1 te doen, zodat ouders het idee krijgen dat het erbij hoort.

6. Leren betekenisvol maken

Ouders zijn eerder geneigd om thuis met hun kinderen te werken aan schoolwerk wanneer het betekenisvol is. *Taaltrajecten* lijkt uitermate geschikt om het leren betekenisvol te maken. De onderwerpen die worden behandeld liggen allemaal dichtbij de belevingswereld van ouders en kinderen. Een serious game die inspeelt op de belevingswereld van kinderen en ouders kan ook voor andere vakgebieden worden ontwikkeld.

6.2 Aanbevelingen aan ouders

Het lijkt een taak van externen (school, *Taaltrajecten* team) om ouders te betrekken bij het schoolwerk van hun kinderen en om te stimuleren dat ouders thuis met hun kinderen aan schoolwerk werken. Wanneer het lukt om ouders te motiveren dit te doen, is het zinvol om aanbevelingen te schrijven voor ouders. Een veelvoorkomende moeilijkheid is namelijk dat ouders niet goed weten op welke manier ze hun kind(eren) het best kunnen helpen. De aanbevelingen aan ouders hebben dan ook betrekking op de manier waarop effectieve kenmerken van ouderbetrokkenheid thuis in de praktijk kunnen worden gebracht. Aanbevelingen aan ouders:

1. U kunt uw kind helpen door structuur te bieden. Deze structuur kan zitten in het hebben van een vaste bedtijd, op een vast tijdstip gezamenlijk eten en vaste taken in het huishouden voor kinderen.
2. Creëer een leeromgeving waar het kind stil en rustig kan werken. Een rustige plek waar hij/zij niet afgeleid wordt biedt de mogelijkheid om goed en rustig aan het werk te gaan.
3. Praat met uw kinderen over wat ze hebben meegemaakt vandaag. Een gesprek over de dag is vaak al voldoende om betrokkenheid te tonen. Het is effectief om ook te praten over de leerstof die uw kind deze dag heeft geleerd. Doordat de leerling het geleerde nog eens herhaald, beklijft het beter.
4. Voer eens een discussie over een nieuwsbericht, een boek, een televisieprogramma of een film. Dit stimuleert hun ontwikkeling.
5. Zorg dat uw kind voldoende tijd heeft voor het maken van huiswerk. Het geeft rust en structuur wanneer u daar een vaste tijd voor inplant. Bijvoorbeeld een half uurtje na het eten. Door een dagelijkse tijd in te stellen om te studeren, wordt dit een natuurlijke bezigheid.
6. Zorg voor materialen en faciliteiten die nodig zijn om het huiswerk te maken. Dit zorgt ervoor dat uw kind goed door kan werken en voorkomt frustraties.
7. Toon interesse in het huiswerk van kinderen. Interesse tonen in het huiswerk zal kinderen het gevoel geven dat huiswerk belangrijk is.

8. Geef feedback op het schoolwerk dat uw kind thuis maakt. Feedback is een effectieve manier om te leren van fouten. Daarbij stimuleert het wanneer het kind weet dat zijn werk bekeken wordt.
9. Monitor buitenschoolse activiteiten. Dit kan binnenshuis door bijvoorbeeld samen te lezen of voor te lezen (ook effectief voor de taalontwikkeling) of buitenshuis door bijvoorbeeld een museum te bezoeken.
10. Maak eens samen met uw kind het huiswerk. Zo laat u zien dat u het belangrijk vindt dat hij/zij thuis studeert en staat u hier model voor. De game *Taaltreffers* is uitermate geschikt om thuis samen met uw kind te spelen.

Kort samengevat kan worden gezegd dat ouders vooral moeten uitstralen dat ze betrokken en geïnteresseerd zijn.

6.3 Aanbevelingen aan *Taaltreffersteam*

Ook het *Taaltreffers* team kan helpen om de ouderbetrokkenheid te bevorderen. Ouders kunnen al een account aanvragen bij de leerkracht van hun kind. Hier wordt echter gering gebruik van gemaakt. De aanbevelingen aan het *Taaltreffers* team liggen dan ook vooral ‘buiten de game’ om ervoor te zorgen dat meer ouders een account aanvragen en daar vervolgens thuis ook daadwerkelijk met hun kind(eren) mee gaan werken.

Wat in de interventie een goede manier bleek om op korte termijn het werken met *Taaltreffers* thuis te bevorderen was het organiseren van een competitie. Het lijkt zinvol om zo een competitie grootschaliger op te zetten en te spreiden over een langere periode. Hierdoor is het aannemelijk dat meer ouders een account aanvragen en thuis samen met hun kind(eren) het spel gaan spelen. Voor een aantal ouders zal dit een kennismaking zijn met het spel. Wellicht vinden ouders (en kinderen) het spel wel zo zinvol (en leuk) dat zij ook na de competitie het spel blijven spelen.

Om ouders meer structuur te bieden en wegwijs te maken in het spel is een handleiding ontworpen (zie bijlage 6). Het doel van een computer handleiding is dat gebruikers leren werken met een computer programma in een zo kort mogelijke tijd (Gellevis, Van der Meij, De Jong & Pieters, 2002). De ontworpen handleiding werkt met scherm afbeeldingen. Dit ondersteunt het wisselen van de aandacht tussen de handleiding en het beeldscherm, de ontwikkeling van een mentaal model van het computer programma, de identificatie en lokalisatie van objecten op het beeldscherm en het verifiëren van informatie op het beeldscherm (Gellevis et al, 2002).

Om ouders meer te betrekken bij het spel, kan meer gebruik worden gemaakt van de kracht van FC Twente. Vooral het inzetten van rolmodellen lijkt hierbij effectief. Mensen zijn namelijk geneigd om gedrag na te bootsen van een model die ze als belangrijk ervaren (Byrne & Russon, 1998). Dit zorgt voor stimulusversterking en doelversterking. Een rolmodel als een FC Twentespeler staat in hoog aanzien, waardoor gedrag eerder gekopieerd wordt en aanbevelingen eerder worden aangenomen. Voorbeelden van het inzetten van rolmodellen zoals spelers van FC Twente zijn het bezoeken van een school door een FC Twentespeler waarbij hij iets vertelt over *Taaltreffers*, het sturen van een brief of het maken van een video door een FC Twentespeler waarin iets wordt verteld over ouderbetrokkenheid of waarin wordt opgeroepen om thuis *Taaltreffers* te spelen.

Om *Taaltreffers* breder in te zetten kan de *Taaltreffers* werkgroep overwegen het spel op cd te zetten en te verspreiden c.q. op de markt te brengen. Dit kwam ook naar voren in de evaluatie van de workshop over *Taaltreffers*.

7. REFERENTIES

- Adams, K.S. & Christenson, S.L. (2000). Trust and the Family-School Relationship: Examination of Parent-Teacher Differences in Elementary and Secondary Grades. *Journal of School Psychology*, 38(5), 477–497.
- Bandura, A., Walters, R.H. (1963), *Social learning and personality development*, New York: Holt, Rinehart & Winston
- Brighouse (2000). *Educational Equality and the New Selective Schooling*, Philosophy of Education Society of Great Britain
- Bronneman-Helmerts, H.M., Taes, C.G.J. (1999). Scholen onder druk. Op zoek naar de taak van de school in een veranderende samenleving. *SCP, Den Haag*.
- Byrne, RW & Russon, AE (1998). Learning by imitation: A hierarchical approach. *Brain and Behavioral Sciences*, 21, 667-721
- Cheng, H. N. H., Wu, W. M. C., Liao, C. C. Y., & Chan, T. W. (2009), Equal opportunity tactic: Redesigning and applying competition games in classrooms, *Computers & Education*, 53(3), 866-876. doi: 10.1016/j.compedu.2009.05.006.
- Clark, R.M. (1990), Why Disadvantaged Children Succeed, *Public Welfare (Spring)*, 17-23
- Cramer, D., Howitt, D. (2005), *The SAGE Dictionary of Statistics: A Practical Resource for Students in the Social Sciences*. SAGE, p. 21
- Davies, D. (1988). Low Income Parents and the Schools: A Research Report and a Plan for Action. *Equity and Choice* 4 (3), 51-57.
- Davis (2000). *Supporting Parent, Family, and Community Involvement in Your School*. Northwest Regional Educational Laboratory
- Desforjes, C., & Abouchaar, A. (2003). *The impact of parental involvement, parental support and family education on pupil achievement and adjustment. A literature review*. Londen: Department of Education and Skills.
- Dom, L. (2004). Ouders en scholen: partnerschap of (ongelijke) strijd? De relatie tussen ouders en leerkrachten in het onderwijs. *Leuven: KU Leuven*, pp. 1-22.
- Dauber, S. L., & Epstein, J. L. (1993). Parents' attitudes and practices of involvement in inner-city elementary and middle schools. In N. F. Chavkin, Ed., *Families and schools in a pluralistic society*. Albany: State University of New York Press.
- Ecorys/Oberon (2012), Monitor Ouderbetrokkenheid in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs, *Ministerie OCW*
- Eekeren, F. van, B. Dijk en S. Brinkhof (2012), Rendement en kritische succesfactoren van maatschappelijke activiteiten van betaald voetbalorganisaties. *Universiteit Utrecht*
- Epstein, J.L. (1995). School/family/community partnerships: Caring for the children we share, *Phi Delta Kappan*, 76 (9), 701-712.
- Fan, X. & Chen, M. (2001). Parental involvement and students' academic achievement: A Metaanalysis. *Educational Psychology Review*, 13(1), 1-22.
- Fantuzzo, J., MacWayne, C. & Perry, M.A. (2004). Multiple Dimensions of Family Involvement and Their Relations to Behavioral and Learning Competencies for Urban, Low-Income Children. *School Psychology Review*, 33(4), 467-480
- Fege, A. (2000). From fund raising to hell raising: New roles for parents. *Educational Leadership*, 57(7), 39-43.
- Franken, R.E. & Brown, D.J. (1995). Why do people like competition? *Personal Individual Differences*, 19, 175-184
- Gellevij, M., Van der Meij, H., De Jong, T., Pieters, J. (2002), Visuals in Instruction: Functions of Screen Captures in Software Manuals, *proefschrift Universiteit Twente*

- Green, C. L., Walker, J. M. T., Hoover-Dempsey, K. V., & Sandler, H. (2007). Parents' motivations for involvement in children's education: An empirical test of a theoretical model of parental involvement. *Journal of Educational Psychology*, 99, 532-544.
- Greenwood, G. E., & Hickman, C. W. (1991). Research and practice in parent involvement: Implications for teacher education. *Elementary School Journal*, 91 (3), 279-288
- Hallam, S., (2004), *Homework – The Evidence (Bedford Way Papers)*, Institute of Education, London
- Henderson, A.T., & Berla, N. (1994). *A new generation of evidence: The family is critical to student achievement*. Washington, D.C.: National Committee for Citizens in Education
- Henderson, A., & Mapp, K. (2002). *A new wave of evidence: The impact of school, family, and community connections on student achievement*. Austin, TX: Southwest Educational Development Laboratory.
- Hessling R., Traxel N, Schmidt T. (2004), *Ceiling Effect, The SAGE Encyclopedia of Social Science Research Methods*, Thousand Oaks, CA: Sage Publications
- Hogeboom, B. (2009), Scholen en ouders tussen opvoeden en socialisatie, *Amersfoort CPS*
- Hoover-Dempsey, K.V., A.C. Battiato, J.M. Walker, R.P. Reed, J.M. De Jong en K.P. Jones (2001) Parental involvement in homework. *Educational Psychologist* 36, (3), 195–209.
- Hoover-Dempsey, K. V., & Sandler, H. (1995). Parental involvement in children's education: Why does it make a difference? *Teachers College Record*, 97(2), 310-331.
- Johnson, D.W. & Johnson, R.T. (1975). *Learning together and alone: cooperation, competition and individualization*. Englewood Cliffs, New Jersey: PrenticeHall.
- Kellaghan, T., Sloane, K., Alvarez, B., & Bloom, B. S. (1993). *The home environment and school learning: Promoting parental involvement in the education of children*. San Francisco: Jossey- Bass.
- Kirkpatrick, D. L. (1994), *Evaluating Training Programs: The four levels*. Berrett-Koehler, San Francisco.
- Lareau, A. (1997). Social class differences in family-school relationships: The importance of cultural capital. In: Halsey, A.H., Brown, L.P., Wells, A. (Eds). *Education, Culture, Economy, Society*. Oxford: University Press.
- Leler, H. (1983) Parent Education and Involvement in Relation to the Schools and to Parents of School-aged Children. In R. Haskins and D. Adams (eds.), *Parent education and public policy*. Norwood, NJ: Ablex.
- Menheere, A., Hooge, E. H. (2010), Parental involvement in children's education, *Journal of European Teacher Education Network* (6), 144-157
- Michigan Department of Education (1997), Parent Engagement Information and Tools: Moving Beyond Parent Involvement to Parent Engagement
- Moore, D.S., McCabe, G.P. (2009), Statistiek in de praktijk, *Academic Service*
- Morrison, J., Gutman, L. en McLoyd, V. (2000). Parents' Management of Their Children's Education Within the Home, at School, and in the Community: An Examination of AfricanAmerican Families Living in Poverty. *The Urban Review*, 32(1),1-23
- Muijs, D. & Reynolds, D. (2011), Effective teaching, evidence and practicing, 3rd edition, SAGE.
- Murray, L., Woolgar, M., Martins, C., Christaki, A., Hipwell, A. & Copper, B. (2006), Conversations around Homework: Links to Parental Mental Health, Family Characteristics and Child Psychological Functioning, *British Journal of Developmental Psychology*, 24 (1), 125-49
- Patall, E.A., Cooper, H., Robinson, J.C. (2008). Parental Involvement in Homework: A Research Synthesis. *Review of Educational Research*, 78(4), 1039-1101.
- Pena, D. C. (2000). Parent involvement: Influencing factors and implications. *Journal of Educational Research*, 94, 42-54.
- Redding, S. (2000), *Parents and learning*, International Academy of Education

- Rioux, J.W., & Berla, N. (1993). *Innovations in parent and family involvement*. Princeton, NJ: Eye on Education.
- Roberts, J., (1992). Parents can be mentors, too! *Gifted Child Today*, 15 (3), 36-38.
- Seitsinger, A., Felner, R., Brand, S., & Burns, A. (2008). A Large-Scale Examination of the Nature and Efficacy of Teachers' Practices to Engage Parents: Assessment, Parental Contact, and Student-Level Impact. *Journal of School Psychology*, 46, 477-505.
- Shepard, R. & Rose, H. (1995). The power of parents: An empowerment model for increasing parental involvement. *Education*, 115 (3), 373-377.
- Smit, F., Driessen G., Sluiter, R. & Brus, M. (2007). *Ouders, scholen en diversiteit. Ouderbetrokkenheid en -participatie op scholen met veel en weinig achterstandsleerlingen*. Nijmegen: ITS, Radboud Universiteit Nijmegen.
- Verbeek, C., Heldoorn, G., De Vrije, G. (2011), *Het school-ouder contract*, Amersfoort CPS
- Verhoeven, J.G., Devos, K., Stassen, K., Warmoes, V. (2003). *Ouders over scholen*, Antwerpen: Garant
- Walker, J.M.T., Wilkins, A.S., Dallaire, J.R., Sandler, H.M., Hoover-Dempsey, K.V. (2005). Parental Involvement: Model Revision through Scale Development. *The Elementary School Journal*, 106(2), 85-104.
- Weinstein, R. S. (2002). *Reaching Higher: The Power of Expectations in Schooling*. Cambridge, MA: Harvard University Press
- Verhallen, M. & Verhallen, S. (1994). *Woorden leren, woorden onderwijzen. Handreiking voor leraren in het basis- en voortgezet onderwijs*. Hoevelaken: CPS
- Veen, A and M. van Erp (1995) Stappen op weg naar onderwijsondersteuning . Deel I allochtone ouders in Rotterdam over de relatie tussen ouders en basisschool. *Amsterdam/Rotterdam: SCOKohnstamm Instituut/Fonds Achterstandsbestrijding Rotterdam*
- Yap, K. O., & Enoki, D. Y. (1995). In search of the elusive magic bullet: Parental involvement and student achievement. *The School Community Journal*, 5(2), 97-107.
- <http://meerdanvoetbal.nl>, geraadpleegd op 9 april 2012

BIJLAGEN

Bijlage 1. Vragenlijst ouders

Enschede, 30 mei 2012

Betreft: Onderzoek ouderbetrokkenheid

Beste ouder/verzorger,

Graag wil ik uw aandacht vragen voor het volgende: voor u ligt een vragenlijst die te maken heeft met een onderzoek naar ouderbetrokkenheid. Het onderzoek gaat in op de rol die ouders kunnen spelen bij het leren van kinderen en ook op welke manier FC Twente hier een rol in kan spelen.

Ik wil u vragen deze vragenlijst in te vullen. Dat kost ongeveer 5 tot 10 minuten van uw tijd. U hoeft geen naam in te vullen. De vragenlijst is volledig anoniem en de gegevens zullen vertrouwelijk worden behandeld.

Wanneer u de vragenlijst invult en inlevert, krijgt u tevens een uitnodiging voor een bijeenkomst. Hierover worden op dit moment nog gesprekken gevoerd met FC Twente. De bedoeling is dat de bijeenkomst plaatsvindt in de Grolsch Veste, waarbij een rondleiding door het stadion onderdeel van het programma zal zijn. Wanneer de bijeenkomst elders plaatsvindt, zal er in ieder geval een connectie zijn tussen de thema's voetbal (FC Twente) en ouderbetrokkenheid. De educatieve game *Taaltreffers* (game.fctwente.taaltreffers.nl) zal hierbij ook van belang zijn.

Graag zou ik de ingevulde vragenlijst voor 8 juni van u ontvangen. U kunt de ingevulde vragenlijst (in een gesloten envelop) inleveren bij de leerkracht van uw kind. Naast de mogelijkheid om deze papieren vragenlijst in te vullen, is er ook de mogelijkheid om de vragenlijst digitaal in te vullen. In dat geval hoeft u de papieren versie niet in te vullen. De link voor de digitale vragenlijst is: www.thesisools.com/web/?id=272769.

Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van deze vragenlijst dan kunt u met mij contact opnemen via g.b.eidhof@student.utwente.nl.

Alvast hartelijk dank voor uw medewerking!

Met vriendelijke groet,
Gijs Eidhof
(Student Onderwijskunde, Universiteit Twente)

Vragenlijst

Omcirkel alstublieft hoezeer u het met de volgende stellingen eens bent. Denkt u alstublieft aan het huidige schooljaar bij uw beantwoording. Wanneer u meerdere kinderen op school hebt zitten, kies er dan alstublieft één uit voor de beantwoording van de stellingen.

De verdeling van de antwoordmogelijkheden is als volgt:

1=helemaal niet mee eens,

2=niet mee eens,

3=een beetje niet mee eens,

4=een beetje mee eens,

5= mee eens,

6= helemaal mee eens

Stelling	Beoordeling					
1. Er is thuis een stille plek waar mijn kind huiswerk kan maken	1	2	3	4	5	6
2. Ik zorg ervoor dat er geen afleidende factoren zijn die huiswerk (maken) belemmeren	1	2	3	4	5	6
3. Ik praat met mijn kind(eren) over alledaagse gebeurtenissen	1	2	3	4	5	6
4. Ik voer discussies met mijn kind(eren) over boeken, nieuwsberichten of televisieprogramma's	1	2	3	4	5	6
5. Ik onderneem met mijn kind uitjes naar bijvoorbeeld een bibliotheek, museum of culturele activiteit	1	2	3	4	5	6
6. Ik praat met mijn kind over zijn of haar schooldag	1	2	3	4	5	6
7. Er is voldoende tijd voor het maken van huiswerk	1	2	3	4	5	6
8. Ik zorg voor materialen en faciliteiten die nodig zijn om de huiswerkopdrachten uit te voeren	1	2	3	4	5	6
9. Ik heb thuis een computer met internetverbinding	1	2	3	4	5	6

Stelling	Beoordeling					
10. Ik voel me welkom op de school van mijn kind	1	2	3	4	5	6
11. Ik weet hoe ik de leerkracht van mijn kind moet bereiken	1	2	3	4	5	6
12. Ik kan problemen bespreken met de leerkracht	1	2	3	4	5	6

13. De leerkracht van mijn kind vraagt hoe het met mijn kind gaat	1	2	3	4	5	6
14. Er is tenminste 2 keer per jaar een oudergesprek	1	2	3	4	5	6
15. Ik krijg niet genoeg informatie van de school	1	2	3	4	5	6
16. De school neemt ouders niet serieus	1	2	3	4	5	6
17. De leerkracht is gemakkelijk aan te spreken	1	2	3	4	5	6
18. Als ik met een probleem zit, kan ik hiervoor terecht bij de leerkracht	1	2	3	4	5	6
19. De leerkracht vertelt mij meteen wanneer er problemen zijn met mijn kind	1	2	3	4	5	6
20. De leerkracht houdt mij op de hoogte van de ontwikkeling van mijn kind op school	1	2	3	4	5	6
21. De leerkracht van mijn kind vraagt mij om te helpen met het huiswerk van mijn kind	1	2	3	4	5	6
22. De leerkracht van mijn kind vraagt om met mijn kind te praten over zijn/haar schooldag	1	2	3	4	5	6
23. Ik overleg met de leerkracht over onderwijsdoelen van mijn kind	1	2	3	4	5	6

Stelling	Beoordeling					
24. Ik help bij het maken van het huiswerk	1	2	3	4	5	6
25. Ik kijk het gemaakte huiswerk na	1	2	3	4	5	6
26. Ik controleer of het huiswerk volledig is gemaakt	1	2	3	4	5	6
27. Ik kan goed dingen uitleggen aan mijn kind over zijn/haar huiswerk	1	2	3	4	5	6
28. Ik geef feedback op het gemaakte huiswerk	1	2	3	4	5	6
29. Ik werk thuis samen met mijn kind aan de game <i>Taaltreffers</i>	1	2	3	4	5	6
30. Er is een vaste tijd voor het maken van huiswerk	1	2	3	4	5	6

31. Ik geef mijn kind de opdracht huiswerk te gaan maken	1	2	3	4	5	6
32. Ik weet hoe ik mijn kind moet helpen om succesvol te zijn op school	1	2	3	4	5	6
33. Ik heb een grote invloed op de schoolprestaties van mijn kind	1	2	3	4	5	6
34. Ik controleer het huiswerk van mijn kind	1	2	3	4	5	6
35. Ik weet voldoende over de onderwerpen van het huiswerk van mijn kind om hem/haar te helpen	1	2	3	4	5	6
36. Ik weet hoe ik mijn kind moet helpen leren	1	2	3	4	5	6

Eventuele opmerkingen:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Heeft u interesse om een (avond)bijeenkomst over “ouderbetrokkenheid: invloed van ouders en FC Twente” bij te wonen?

- ☐ Ja
- ☐ Nee, want

Bijlage 2. Interviews

Opzet interview ouders

- Wordt u voldoende geïnformeerd door de school?
- Op welke manier wordt u geïnformeerd?
- Speelt u een rol in het leerproces van uw kind? Op welke manier speelt u een rol in het leerproces van uw kind?/ besteedt u daar aandacht aan?
- Vindt u uzelf betrokken bij uw kind? Waarom wel/niet?
- Zou u meer betrokken willen zijn bij uw kind? Waarom wel/niet?
- Hoe zou u de huidige ouderbetrokkenheid omschrijven? Waarom vindt u dat?
- Wat zijn positieve en/of negatieve punten van de huidige ouderbetrokkenheid?
- Op welke manier zou de ouderbetrokkenheid volgens u verbeterd kunnen worden?
- Wat voor rol zou FC Twente kunnen spelen om de ouderbetrokkenheid te vergroten?
- Zijn de technologische omstandigheden voldoende om thuis de game *Taaltreffers* te spelen?

Opzet interview leerkrachten

- Vindt u dat ouders voldoende betrokken zijn bij het ontwikkelings-/leerproces van hun kinderen? Op welke manier 'merkt' u dat?
- Krijgt u de indruk dat ouders thuis aandacht besteden aan het ontwikkelings-/leerproces van het kind? Waaraan 'merkt' u dat?
- Hoe zou u de huidige ouderbetrokkenheid bij de school omschrijven? Waarom vindt u dat?
- Wat zijn positieve en/of negatieve punten van de huidige ouderbetrokkenheid?
- Vindt u ouderbetrokkenheid belangrijk? Waarom wel/niet?
- Vindt u dat ouders voldoende worden geïnformeerd?
- Wat voor rol zou FC Twente kunnen spelen om de ouderbetrokkenheid te vergroten?

Bijlage 3. Uitnodiging interventie

UITNODIGING

OPEN DAG FC TWENTE

15 juli van 15.00 uur tot 16.00 uur

Beste ouder/verzorger,

Op 15 juli aanstaande vindt de Open Dag van FC Twente plaats. In het stadion vinden diverse activiteiten plaats met een programma voor jong en oud. Ook is er een prominente rol voor de 1e selectie weggelegd. Zij zijn aanwezig bij diverse activiteiten, delen handtekeningen uit en worden gepresenteerd aan het publiek.

Ook het ~~Taaltreffers~~ team is aanwezig op deze dag. Taaltreffers is een educatief computerspel waarin kinderen woorden leren aan de hand van FC ~~Twente~~ spelers. Wellicht heeft u al kennis gemaakt met deze game, want het wordt ook in de klas van uw kind gespeeld.

Graag nodigen wij u uit voor een korte bijeenkomst over Taaltreffers. Hier krijgt u uitleg over de game en informatie over hoe u deze thuis kunt inzetten. Het thuis inzetten van de game blijkt namelijk enorm effectief voor de woordenschat van kinderen. De Taaltreffers game is dus een mooie combinatie tussen voetbal en (leuk)leren!

De bijeenkomst zal plaatsvinden bij de stand van Taaltreffers in het stadion. De bijeenkomst staat gepland tussen 15.00 uur en 16.00 uur. Aangezien de Open Dag duurt van 14.00 uur tot 20.00 uur heeft u ruim voldoende tijd om het stadion van binnen te zien en de spelers te ontmoeten.

We willen graag van u weten of u komt, zodat we rekening kunnen houden met het aantal plaatsen en de koffie en thee. Opgeven kan op twee manieren: u kunt onderstaande strook inleveren bij de leerkracht van uw kind of u kunt digitaal opgeven via www.formdesk.com/qlict/opendagFCTWente
Graag tot zondag 15 juli!

Met vriendelijke groet,

~~Taaltreffers~~ team
Gijs Eidhof

-----X-----X-----X-----

Naam..... (niet verplicht)
E-mail..... (niet verplicht)
Ik ben van 15.00 uur tot 16.00 uur aanwezig bij de bijeenkomst van Taaltreffers op de Open Dag van FC Twente
☐ Ja ☐ Nee

Ik heb de vragenlijst over Taaltreffers/thuisleren ingevuld
☐ Ja ☐ Nee

Bijlage 4. Draaiboek interventie

15 JULI 2012

DRAAIBOEK TAALTREFFERS OPEN HUIS FC TWENTE

INHOUD

Taaltreffers op Open Huis FC Twente	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Dagplanning	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Zakelijke randvoorwaarden	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>Benodigdheden</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Workshop	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>Opzet workshop</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Evaluatie	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>Evaluatieplan</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Planning	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Contactgegevens	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Taaltreffers op Open Huis FC Twente

FC Twente organiseert op 15 juli 2012 een open huis. Hierbij kunnen supporters een kijkje nemen in en rondom de Grolsch Veste. In het stadion vinden diverse activiteiten plaats met een programma voor jong en oud. Ook is er een prominente rol voor de 1e selectie weggelegd. Zij zijn aanwezig bij diverse activiteiten, delen handtekeningen uit en worden gepresenteerd aan het publiek.

Bij het stadion zal een stand staan van Taaltreffers. Bij deze stand wordt informatie gegeven over deze educatieve game. Daarnaast kunnen mensen hier zelf aan de slag met een demo van deze game. Er is een uur gereserveerd voor ouders die een workshop krijgen over hoe ze de game thuis in kunnen zetten. Ouders worden hiervoor uitgenodigd, maar een ieder die geïnteresseerd is mag deelnemen.

Het open huis duurt van 14.00 uur tot 20.00 uur. De workshop voor de ouders zal worden gehouden van 15.00 tot 16.00 uur (**Onder voorbehoud. De rest van het programma is nog niet bekend**)

Dagplanning

Tijd	Plaats	Onderdeel	Uitwerking
14.00 – 15.00	Grolsch Veste	Start Open Huis	Mensen kunnen langs komen bij de stand waar ze uitleg kunnen krijgen over het spel
15.00		Ontvangst	Deelnemers workshop worden ontvangen met koffie/thee en eventueel plak cake
15.10		Introductie	Openingswoord
15.15		Start workshop/presentatie	Ouders krijgen informatie over de game en hoe ze deze thuis kunnen inzetten. Daarnaast korte informatie over de invloed van ouderbetrokkenheid op de ontwikkeling van kinderen
15.40		Demospel	Ouders kunnen het spel spelen op één van de computers. Dit kan de hele dag door.
16.00		Afsluiting	Ouders worden bedankt voor hun participatie. Er wordt gevraagd of ze een evaluatie in willen vullen. Er kan worden nagepraat en ouders kunnen de hele dag door informatie krijgen bij de stand of het spel spelen op één van de computers
		Informatie en spel	Mensen kunnen informatie krijgen over het spel of het spel spelen op één van de

16.10 – 20.00		spelen	computers.
20.00		Einde Open Huis	

Zakelijke randvoorwaarden

Benodigdheden

- Beamer
- Laptop
- Demo van de game Taaltreffers
- Hand-outs van de presentatie
- 6-8 computers om de demo op te spelen
- Stand van Taaltreffers
- Ongeveer 30 (klap)stoeltjes
- Microfoon??
- Koffie/thee voor ontvangst
- Presentje voor ouders??

Kwaliteit

Ontvangst: De ontvangst van de ouders moet vriendelijk verlopen. Het is belangrijk dat ouders zich welkom voelen en dat we blij zijn dat ze deel willen nemen. Tevens moeten we de ouders goed begeleiden en hun vragen duidelijk beantwoorden. Belangrijk is dat er veel aandacht en informatie aan de ouders wordt gegeven.

Informeren: Het doel is om ouders te informeren over de game Taaltreffers en over effectief thuisleren (met de game). Het is belangrijk dat de ouders duidelijke en efficiënte informatie te weten krijgen hierover. Deze informatie kan worden verkregen door het bijwonen van de presentatie/workshop. Daarnaast kunnen mensen de hele dag informatie opvragen bij de stand van Taaltreffers.

Om te controleren of alles volgens de goede richtlijnen verloopt passen we het SMART principe toe op de kwaliteitseisen.

S (specifiek) – Ouders worden geïnformeerd over ouderbetrokkenheid in het algemeen en over Taaltreffers (en ouderbetrokkenheid) in het bijzonder.

M (meetbaar) – Ouders wordt gevraagd een evaluatieformulier in te vullen over de bijeenkomst. Hierin wordt gemeten of de ouders de bijeenkomst zinvol vonden en of de ouders Taaltreffers in gaan zetten thuis.

A (acceptabel) – Het moet een informatieve bijeenkomst worden.

R (realistisch) – Deze doelstellingen zijn haalbaar

T (tijd) – De bijeenkomst zal een uur duren. De rest van de dag kunnen ouders langs komen voor informatie

Workshop

Opzet workshop

Doelgroep: ouders van kinderen uit de bovenbouw van het basisonderwijs die de vragenlijst over ouderbetrokkenheid hebben ingevuld.

Doel van de workshop: na de workshop moeten de ouders in staat zijn om Taaltreffers 2 te thuis te implementeren. Ze moeten na de workshop direct kunnen starten met Taaltreffers 2. Daarnaast moet de workshop motiverend werken.

Aan het eind van de workshop:

- Weet de deelnemer wat de opbouw is van de game Taaltreffers 2;
- Weet de deelnemer hoe hij/zij de game moet implementeren thuis;
- Kent de deelnemer het viertaktmodel van Verhallen en weet hij/zij hoe dit didactische model moet worden toegepast;
- Is de deelnemer gemotiveerd om met Taaltreffers 2 aan de slag te gaan;
- Heeft de deelnemer zelf enige ervaring opgedaan met de game.

Agenda:

1. Opening
2. Inhoud workshop
3. Doel van de workshop
4. Taaltreffers 2 in detail: demo + opbouw van de game
5. Woordenschatdidactiek: viertaktmodel Verhallen
6. Implementatie thuis: *Parenting, communicating, learning at home*
7. Afsluiting: vragenronde + evaluatie workshop

Schema presentatie

<i>Tijd</i>	<i>Onderwerp</i>
15.10-15.15	Introductie + doel + inhoud workshop
15.15-15.25	Uitleg <i>parenting, communicating, learning at home</i>
15.20-15.25	Uitleg woordenschat (Verhallen)
15.25-15.40	Uitleg game
15.40-16.00	Afsluiting
16.00-16.05	Spelen demo game

Evaluatie

Evaluatieplan

De opgestelde doelen worden geëvalueerd aan de hand van een vragenlijst na de workshop.

Evaluatie ouders (Taaltreffers bijeenkomst Open Huis)

	Zeereens	Eens	Neutraal	Oneens	Zeereens
Doelen					
1. Ik vond het leuk					
2. Ik vond het interessant					
3. Ik vind de informatie uit de workshop bruikbaar					
4. Ik ben nu in staat om Taaltreffers thuis in te zetten					
5. De workshop heeft mij gemotiveerd om met Taaltreffers aan de slag te gaan					
6. Ik begrijp hoe de game Taaltreffers in elkaar zit.					
7. Ik heb kennis opgedaan van de viertakt van Verhallen					
8. Ik heb kennis opgedaan van de manier waarop Taaltreffers goed kan worden ingezet thuis.					
Taaltreffers					
9. Ik heb voldoende kunnen 'spelen' met de game					
10. Ik weet hoe de planning van de game in elkaar zit.					
11. Ik weet waarvoor de 'voetballen' dienen					
12. Ik weet waarvoor de 'vaantjes' dienen					
13. Ik weet waarvoor de 'badges' dienen					
Eventuele op –of aanmerkingen					

Planning

Wanneer	Wat	Hoe
25 juni	Uitnodiging	Ouders uitnodigen middels een persoonlijke brief via de leerkracht. Ouders moeten het gevoel krijgen dat ze welkom zijn en dat we blij zijn dat ze komen. Daarbij moeten ze het nut inzien van de bijeenkomst. Ze moeten niet het idee krijgen dat ze iets verkeerd doen. Ouders kunnen zich aanmelden voor de bijeenkomst (schriftelijk of digitaal) Stimuleren dat scholen de bijeenkomst in nieuwsbrief en website vermelden.
27-28-29 juni	Benodigdheden regelen	Alle benodigdheden voor de stand van Taaltreffers op de Open Dag regelen.
2 juli	Workshop en evaluatieplan af + verantwoording	De presentatie/workshop is een powerpoint die ingaat op de game en op het effectief inzetten daarvan. Het evaluatieplan is een formatieve evaluatie waarin ouders de doelen van de workshop evalueren. Deze worden allebei wetenschappelijk verantwoord.
9 juli	Herinnering sturen	Opnieuw een uitnodiging sturen naar de ouders om ze te herinneren aan de bijeenkomst van Taaltreffers op de Open Dag.
15 juli	Open Huis	

Contactgegevens

Jan Koolschijn	j.koolschijn@qlict.nl
Martijn de Winter	m.dewinter@qlict.nl
Mart van den Berg	martvandenbergtelfort.nl
Gijs Eidhof	gijseidhof@hotmail.com

Bijlage 5. Workshop Taaltreffers

FC Twente Taaltreffers
Taaltreffers is een online taalprogramma voor kinderen van 6 tot 10 jaar.

Doel van deze workshop
Motiveren, stimuleren en leren op welke manier de game thuis in te zetten

Inhoud

- Thuisleren
- Woordenschat leren
- De game Taaltreffers

Thuisleren

- Parenten
- Communiceren
- Thuisleren

```

    graph LR
      Parenting((Parenting)) --> Learning((Lezing of les))
      Communicating((Communicating)) --> Learning
  
```

Parenten

- Stille plek voor huiswerk
- Gesprek over de (school)dag

→ Gesteund in leren

Communiceren

- Vertrouwen
- Ondersteuning aan kind

→ Positieve invloed op prestaties leerlingen

Thuisleren

- Helpen en controleren huiswerk
- Directe instructie
- uitleg
- zelfstandig werk
- evaluatie

→ Beter schoolprestaties

Woordenschat leren

Vierakt van Verbalen

- Voorbeveken
- Semantisieren
- Consolideren
- Controleren

Taaltreffers

- Opbouw game
- 'voetballen' en 'badges'
- Inloggen thuis

Opbouw game

Taaltreffers is een online taalprogramma voor kinderen van 6 tot 10 jaar. Het programma is opgebouwd uit verschillende modules die de taalvaardigheid van de leerling verbeteren.

Opbouw game

Taaltreffers is een online taalprogramma voor kinderen van 6 tot 10 jaar. Het programma is opgebouwd uit verschillende modules die de taalvaardigheid van de leerling verbeteren.

Opbouw game

Taaltreffers is een online taalprogramma voor kinderen van 6 tot 10 jaar. Het programma is opgebouwd uit verschillende modules die de taalvaardigheid van de leerling verbeteren.

'voetballen' en 'badges'

Taaltreffers is een online taalprogramma voor kinderen van 6 tot 10 jaar. Het programma is opgebouwd uit verschillende modules die de taalvaardigheid van de leerling verbeteren.

Opbouw game

Taaltreffers is een online taalprogramma voor kinderen van 6 tot 10 jaar. Het programma is opgebouwd uit verschillende modules die de taalvaardigheid van de leerling verbeteren.

Opbouw game

Taaltreffers is een online taalprogramma voor kinderen van 6 tot 10 jaar. Het programma is opgebouwd uit verschillende modules die de taalvaardigheid van de leerling verbeteren.

Opbouw game

Taaltreffers is een online taalprogramma voor kinderen van 6 tot 10 jaar. Het programma is opgebouwd uit verschillende modules die de taalvaardigheid van de leerling verbeteren.

Inloggen

Inlogcode aan te vragen bij leerkracht van uw kind!

Vragen?

Taaltreffers is een online taalprogramma voor kinderen van 6 tot 10 jaar. Het programma is opgebouwd uit verschillende modules die de taalvaardigheid van de leerling verbeteren.

Dia 1:

Taaltreffers is een serious game. Een serious game is een spel die naast plezier ook een duidelijk educatief doel heeft. Er is veel onderzoek gedaan naar de effecten van zo'n serious game. Hieruit bleek dat spelen met games de motivatie versterkt. Bovendien blijkt dat serious games positieve effecten hebben op eenvoudige en complexere vormen van cognitie, zoals geheugen en probleemoplossend vermogen. Dit geldt ook voor Taaltreffers. Uit een evaluatieonderzoek van Taaltreffers is gebleken dat de woordenschat van leerlingen is uitgebreid na het spelen van de game Taaltreffers. Ook de leerkrachten waren over het algemeen heel enthousiast over Taaltreffers.

Dia 2:

Dit is de homepage van de website van Taaltreffers.

Dia 3:

Het doel van deze presentatie is jullie zodanig te informeren dat jullie direct kunnen starten met Taaltreffers. Door middel van deze presentatie hoop ik jullie duidelijk te maken hoe je de game thuis moet implementeren, zodat kinderen de game op een effectieve manier gebruiken met als doel een zo hoog mogelijk leerresultaat. Hopelijk zijn jullie na deze bijeenkomst gemotiveerd om aan de slag te gaan.

Dia 4:

De inhoud van deze presentatie gaat over thuisleren en hoe Taaltreffers daar een rol in kan spelen. Daarna wordt dit specifiek gericht op woordenschat en daarna wordt de game Taaltreffers nader uitgelegd. De presentatie wordt afgesloten met een vragenronde. Ook wordt jullie gevraagd om een korte evaluatie in te vullen van deze bijeenkomst.

Dia 5:

Thuisleren houdt hier in: 'de betrokkenheid van ouders bij het onderwijs van hun eigen kind, thuis en op school'. Veel onderzoek wijst uit dat betrokkenheid van ouders een enorme invloed heeft op de schoolse ontwikkeling van hun kind(eren). In het basisonderwijs vaak nog belangrijker dan de kwaliteit van de school. Het thuisleren zoals hier bedoeld is, kan in drie delen worden opgedeeld: *Parenten, communiceren en thuisleren*. Deze drie aspecten worden hierna uitgelegd.

Dia 6:

Parenten

Parenten houdt in dat er een ondersteunende thuissituatie wordt gecreëerd. Uit onderzoek blijkt dat dit cruciaal is voor de cognitieve schoolprestaties van kinderen. Deze ondersteunende thuissituatie kan al worden gecreëerd door bijvoorbeeld een gesprekje te voeren over de afgelopen schooldag. Daarnaast is een omgeving waar een kind rustig kan werken bijvoorbeeld belangrijk.

Dia 7:

Communiceren

De school wordt geacht de informatie op een begrijpelijke manier te presenteren en van ouders mag worden verwacht hierop respons te geven. Communicatie wordt door ouders en docenten gezien als de belangrijkste factor om vertrouwen op te bouwen en heeft een positieve invloed op de ondersteuning van ouders aan hun kind en prestaties van leerlingen.

Dia 8:

Thuisleren

Onder thuisleren wordt verstaan het ondersteunen van de kinderen bij het schoolwerk thuis. Huiswerk is een belangrijke factor in de leerprestaties van kinderen. En bij het huiswerk maken is het van belang dat ouders hierbij ondersteuning bieden. Uit onderzoek blijkt dat dit een positieve uitwerking heeft op prestaties en sociale vaardigheden van kinderen. Huiswerk is het meest effectief als het regelmatig gebeurt (dus liever elke dag 10 minuten dan 1 dag een uur), het gerelateerd is aan klaswerk en als het gebruikt wordt om de stof eigen te maken (dus geen nieuwe stof). Taaltreffers heeft al deze aspecten in zich. Je kunt het elke dag eventjes spelen en het sluit aan bij de stof die in de klas is behandeld. Taaltreffers kan op een hele ongedwongen manier samen worden gespeeld. Je kunt het samen met je kind doen, maar ook bijvoorbeeld een wedstrijdje spelen met je kind. Onderzoek wijst uit dat het effectief is om directe instructie te geven bij huiswerk. Kort uitleggen wat de bedoeling is, dan het kind zelfstandig laten werken en daarna kort evalueren wat er is gedaan en geleerd.

Dia 9:

Woordenschat leren.

In de woordenschatdidactiek zijn de volgende stappen voor het onderwijzen van woorden te onderscheiden. We noemen deze aanpak in vier stappen 'De Viertakt van Verhallen'.

1. Voorbewerken: Nieuwe woorden aanbieden
2. Semantiseren: De leraar zorgt dat kinderen de nieuwe woorden begrijpen. Bijvoorbeeld met behulp van uitbeelden, uitleggen en het koppelen aan woorden die betekenisverbindingen hebben met het woord.
3. Consolideren: Om de woorden te onthouden moeten kinderen gaan oefenen met de woorden. En dit is waar Taaltreffers thuis spelen een grote rol speelt. Kinderen gaan veel en gevarieerd met de woorden oefenen.
4. Controleren: De eindtoets van Taaltreffers dient ervoor om te controleren of de kinderen woorden en hun betekenis na verloop van tijd ook inderdaad kennen. De game houdt bij welke resultaten de kinderen hebben geboekt.

Dia 10:

Taaltreffers. De opbouw van de game wordt besproken, de verschillende onderdelen worden uitgelegd. Opbouw game: minigames en themagames. Elke leerling heeft een eigen inlogcode waarmee hij/zij kan inloggen. Als ze in de game zitten moeten ze twee voetballers kiezen. Vervolgens komen ze in de kleedkamer. Hier kunnen ze bepalen welke minigame ze willen spelen. Door het spelen van de minigames kunnen ze badges verdienen. Voetballen zijn een beloning voor hoe goed een minigame gespeeld wordt en in te zetten bij de themagame. Badges zijn een beloning voor hoe goed de themagame gespeeld wordt.

Dia 11 en Dia 12:

Begin-toets

Dia 13:

In de kleedkamer

Dia 14:

Themagame (voetballen in te zetten en badges te verdienen)

Dia 15 en Dia 16:

Minigames (voetballen te verdienen om in te zetten met de themagame)

Minigames geeft een keuze die aansluit op de leerstijl van het kind.

Dia 17:

Een extra themagame vrijgespeeld

Dia 18:

Inloggen. Er is een inlogcode aan te vragen bij de leerkracht van uw kind

Dia 19:

Vragenronde

Evaluatieformulier invullen

HANDLEIDING VOOR OUDERS

Inhoud

DOELSTELLING TAALTREFFERS	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
OPBOUW VAN HET SPEL	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Inloggen	2
Thema kiezen	2
Begintoets	3
Ballen schieten in het themaspel.....	3
Badges winnen.....	4
Woorden oefenen, voetballen winnen	4
WAAROM TAALTREFFERS THUIS	5
Woordenschat oefenen	5
Thuisleren.....	5

Deze handleiding is gemaakt voor ouders die thuis met hun kinderen aan de slag gaan met Taaltreffers. Taaltreffers is een webbased game die ingezet wordt met een onderwijskundige aanpak, als aanvulling op lopende programma's binnen het basisonderwijs voor groep 6, 7 en 8. Binnen de game wordt een verbinding gemaakt met de voetbalwereld en het leren van woorden waardoor op een speelse manier wordt gewerkt aan de ontwikkeling van woordenschat.

DOELSTELLING TAALTREFFERS

Taaltreffers richt zich op groep 6, 7 en 8 van het basisonderwijs en heeft als doel

- Het vergroten van algemene belangstelling voor taal
- Het bieden van gerichte ondersteuning van leerlingen met taalachterstand
- Het activeren en betrekken van ouders bij de ontwikkeling van hun kind
- Het stimuleren van vraagarticulatie, deskundigheid, infrastructuur en inzet van digitale leermiddelen in het basisonderwijs
- Het inzetten van de game binnen de wereld van het betaalde voetbal

OPBOUW VAN HET SPEL

Inloggen

Wanneer u een ouderaccount hebt aangevraagd bij de leerkracht van uw kind, kunt u met de verkregen code inloggen op de startpagina.

→ Ga naar game.fctwente.taaltreffers.nl

Thema kiezen

→ Selecteer het vakje 'inloggen als ouder' en log in met uw code
→ U komt nu in het hoofdmenu van het spel

→ In het hoofdmenu kunt u kiezen uit een aantal spelers. Elke speler behelst een thema. U kunt zien welk thema dat is door met de cursor op de speler te gaan staan. Door op een speler te klikken kiest u een bepaald thema uit.

Begintoets

→ Ieder thema begint met een toets van 20 vragen om te kijken in hoeverre de woorden die gaan worden geoefend al beheerst worden

Ballen schieten in het themaspel

→ Na de begintoets kan worden begonnen met het spelen van het spel. In het themaspel komt er een bal uit een buis die van richting kan worden veranderd door een speler in de baan van de bal te zetten. Het doel is om alle pionnen om te schieten. Met de muis kunt u de richting en de kracht van het schot bepalen. Wanneer u de spelers op de gewenste positie heeft staan, klikt u op de button 'schiet'.

→ In bovenstaande schermafbeelding ziet u links hoeveel pogingen u nog heeft om de pionnen om te schieten. Het aantal ballen geeft dat aan.

Badges winnen

→ Is het gelukt om de pionnen om te schieten, dan wint u een 'badge'. Wanneer u alle badges van een thema heeft behaald, kunt u een ander thema uitkiezen.

Woorden oefenen, voetballen winnen

→ Wanneer u geen voetballen meer over heeft om de themagame te spelen, kunt u deze verdienen in een minigame. In een minigame worden woordenschatspelletjes gespeeld. Hoe beter de game gespeeld wordt, hoe meer ballen u verdient voor de themagame.

WAAROM TAALTREFFERS THUIS?

Woordenschat leren

In de woordenschatdidactiek zijn de volgende stappen voor het onderwijzen van woorden te onderscheiden. We noemen deze aanpak in vier stappen ‘De Viertakt van Verhallen’.

1. Voorbewerken: Nieuwe woorden aanbieden
2. Semantiseren: De leraar zorgt dat kinderen de nieuwe woorden begrijpen. Bijvoorbeeld met behulp van uitbeelden, uitleggen en het koppelen aan woorden die betekenisverbindingen hebben met het woord.
3. Consolideren: Om de woorden te onthouden moeten kinderen gaan oefenen met de woorden. En dit is waar Taaltreffers thuis spelen een grote rol speelt. Kinderen gaan veel en gevarieerd met de woorden oefenen.
4. Controleren: De eindtoets van Taaltreffers dient ervoor om te controleren of de kinderen woorden en hun betekenis na verloop van tijd ook inderdaad kennen. De game houdt bij welke resultaten de kinderen hebben geboekt.

Thuisleren

Onder thuisleren wordt verstaan het ondersteunen van de kinderen bij het schoolwerk thuis. Huiswerk is een belangrijke factor in de leerprestaties van kinderen. En bij het huiswerk maken is het van belang dat ouders hierbij ondersteuning bieden. Uit onderzoek blijkt dat dit een positieve uitwerking heeft op prestaties en sociale vaardigheden van kinderen. Huiswerk is het meest effectief als het regelmatig gebeurt (dus liever elke dag 10 minuten dan 1 dag een uur), het gerelateerd is aan klaswerk en als het gebruikt wordt om de stof eigen te maken (dus geen nieuwe stof). Taaltreffers heeft al deze aspecten in zich. U kunt het elke dag eventjes spelen en het sluit aan bij de stof die in de klas is behandeld. Taaltreffers kan op een hele ongedwongen manier samen worden gespeeld. U kunt het samen met uw kind spelen, maar ook bijvoorbeeld onderling een wedstrijdje spelen. Onderzoek wijst uit dat het effectief is om directe instructie te geven bij huiswerk. Dat betekent kort uitleggen wat de bedoeling is, dan het kind zelfstandig laten werken en daarna kort evalueren wat er is gedaan en geleerd.

Bijlage 7. Brief Taaltrefferscompetitie

Beste ouder/verzorger,

Het voetbalseizoen is al weer enige tijd bezig en FC Twente heeft een goede start gemaakt van de competitie.

Ook Taaltreffers wil het seizoen goed beginnen. Daarom wordt er een competitie opgestart met deze game. De winnaar krijgt **2 kaarten voor een thuiswedstrijd van FC Twente!!**

Zo kunt u meedoen:

- Vraag een ouderaccount aan bij de leerkracht van uw kind
- Log thuis in met de verkregen code en wachtwoord op game.fctwente.taaltreffers.nl
- Speel zo veel mogelijk badges bij elkaar

In de database wordt bijgehouden welke account de meeste punten scoort. De ouders en kinderen met de meeste badges worden uitgeroepen tot winnaar. Omdat deze competitie kleinschalig wordt gespeeld (ongeveer 40 deelnemers) heeft u een goede kans om de kaarten te winnen!

U heeft uiterlijk tot **vrijdag 5 oktober** de tijd om een ouderaccount aan te vragen. De competitie loopt vervolgens van **maandag 8 oktober 16.00 uur** tot **woensdag 17 oktober 14.00 uur**.

Dus vraag die code aan en ga thuis aan de slag met Taaltreffers samen met uw kind(eren)! De winnaar wordt donderdag 18 oktober bekend gemaakt.

Succes!

Met vriendelijke groet,

Taaltreffers-team
Gijs Eidhof